

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՈՍԻ ՄԷՋ ԵՄՍ՝ ԼՈՒՌ ՑՈՅՑ

Մաս մը Կլէմտէյի Պրէկտ պողոտային վրայ Խաւաքուած Խայրադրիներէն

Մարտ 21-ի երեկոյեան Լոս Անճելըսի հայաշատ տարբեր շրջաններուն մէջ եւս տեղի ունեցան լուռ ցոյցեր՝ կրկնելով Երեւանի մէջ նոյն օր կատարուածը:

Հովիվուտի, Կլէնտէյի, Հովիտի եւ Փասատինայի կեդրոնական պողոտաներուն վրայ, ժամը 7-9-ի միջեւ հարիւրաւոր հայեր լուռ կանգնած էին, մոմերով ու քաղաքական բանտարկեաներու նկարներով:

Կլէնտէյի մէջ ցոյցին մասնակցողները կեցած էին Պրէկտ պողոտային վրայ ու անոնց շարքը կերկրէր թաղի 9 հատուածներուն վրայ: Մարդաշատ էր Հովիվուտ պուլվարը եւս: Հայեր հաւաքուած էին նաեւ Փասատինայի Քորրաւտեա Հովիտի վէջ Նալզ պողոտաներուն վրայ:

Այս ցոյցերուն արձագանգեց տեղական տեղական մամուլը, անդրադառնալով նաեւ Հայաստանի իրադարձութիւններուն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԿՐ ՏԻՐԷ ՖԱՇԻՍՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ՝ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆԸ, ԲԱՐԳԱԻԱՃՐ, ՕՐԻՆԱՑՐ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԲՈՂՈՔԻ ԱԼԻՔԸ ԿՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Մարտ 21-ին Հայաստանի մէջ հաստատուած արտակարգ դրութիւնը վերացաւ, սակայն երկրէն ներս կը տիրէ ֆաշիստական իշխանութեան դրութիւն, նման՝ 70-ական եւ 80-ական թուականներուն հարաւային ամերիկայի շարք մը երկիրներուն մէջ տիրող վիճակին:

Արդարեւ, Երեւանի կեդրոնական հրապարակներուն եւ մօտակայ փողոցներուն վրայ մահակներով ու գաւազաններով զինուած ոստիկաններ կը հալածեն իրենց սահմանադրական իրաւունքը օգտագործող խաղաղ ժողովուրդը, ծեծելով, հրմշտկելով ու ձերբակալելով շատերուն:

Համաժողովրդային շարժումի խորհրդանիշը հանդիսացող Ազատութեան հրապարակը կը մնայ պաշարուած ոստիկաններով, որոնք կ'արգիլեն անգամ անհատներուն՝ գբօսնելու այդտեղ: Ամէնուրեք կ'անարգուին հայ կանայք, որոնք կը փորձեն պաշտպանել իրենց ազգի արժանապատուութիւնը:

Հակառակ որ զինեալ ոստիկաններու կողմէ մէկ փողոցէն միւսը կը հալածուէին, Ուրբաթ օրը՝ Մարտ 21-ին հազարաւորներ մասնակցեցան լուռ ցոյցին, մոմեր վարած եւ Մարտի 1-ի գոհերու եւ ձերբակալուածներու նկարները

Երեւանի փողոցներուն վրայ ոստիկանները բռնութիւն կը գործադրեն ժողովուրդի դէմ

պարգած: Արտակարգ դրութեան աւարտէն չորս օր ետք, մայրաքաղաքին մէջ տիրող իրավիճակը այսպէս կը ներկայացնէ «Ա1+» կայքէջի լրագրողը, - «Այսօր Հիւսիսային պողոտայում գբօսնողների այն կարծիքը, թէ գբօսանքը կ'աւարտուի առանց միջադէպերի՝ խաբկանք

էր: Ժամը 20-ի սահմաններում, երբ արդէն մթնշաղ էր, ոստիկանները խմբերով սկսեցին մօտենալ պողոտայով գբօսնողներին եւ նրանց ձեռքերը ոլորած տարան դէպի ոստիկանութեան մեքենաներ: «Այսօր ձերբակալեցին եւս 4

Շաբ.ը էջ 4

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ Է ԸՆԿԵՐՈՒՄԻ ԼԻՏՏՄԻԼԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆԸ

Չորեքշաբթի, Մարտ 26-ի երեկոյեան ժամերուն Երեւանի Ազատութեան հրապարակի մօտ, երբ ոստիկանները կը ձերբակալէին քաղաքական գբօսանք կատարող խումբ մը քաղաքացիներու, Ս. Դ. Հ. Կ. Հայաստանի կազմակերպութեան ղեկավար Լիւտմիլա Մարգարեան փորձած է միջամտել, սակայն ոստիկանները բերման են ենթարկել իրեն եւս:

Այս կապակցութեամբ Ս. Դ. Հ. Կ. կեդրոնական վարչութիւնը հանդէս եկաւ յայտարարութեամբ մը, պահանջելով անմիջապէս ազատ արձակել բոլոր ձերբակալուածներուն եւ վերականգնել Հնչակեան կուսակցութեան ատենապետի քաղաքական ազատ գործունէութեան սահմանադրական իրաւունքը:

Թերթը տպագրութեան յանձնելու պահուն Ընկերուհի Մարգարեան տակաւին կը գտնուէր Երեւանի կեդրոն համայնքի ոստիկանութեան բաժանմունքը:

ՃՈՐՃ ՊՈՒՇ ՆՇԱՆԱԿԱԾ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄՕՏ ՆՈՐ ԴԵՍՊՈՒՆ

Հայաստանի Արտաքին գործոց նախարարութեան մամուլի եւ տեղեկատուութեան վարչութեան ղեկավարի պաշտօնակատար Տիգրան Բալաեան յայտնած է, որ Հայաստանի կառավարութեան ներկայացուած է Միացեալ Նահանգներու նոր դեսպանի անունը՝ անոր նշանակման շուրջ Երեւանի համաձայնութիւնը ստանալու ակնկալիքով:

Նախագահ Ճորճ Պուշի վարչակազմը որպէս նոր դեսպան առաջարկած է Լորդգոստանի մօտ ԱՄՆ-ի դեսպան Մարի Եովանովիչի անունը:

Մինչեւ 2005 թուականին Բիշքէկ մէջ դեսպան նշանակուելը, Եովանովիչ աշխատած է Քիւեի, Օթթաուայի, Մոսկուայի, Լոնտոնի եւ Մոկատիշի մէջ: Ան կը տիրապետէ անգլերէնի կողքին ռուսերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներուն:

Հայաստանի հաւանութեան արժանանալէ ետք, դեսպանի նշանակումը կը կարօտի ամերիկեան Ծերակոյտի հաւանութեան:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԵՑՈՒԿ ԿԱՆԳՆԵԼՈՒ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԿՈՒ ԳԱՆ ՆՈՐ ԽՄԲԱԻՈՐՈՒՄՆԵՐ

Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող իրադարձութիւններու լոյսին տակ ու մտահոգ տիրող իրավիճակով եւրոպական շարք մը երկիրներուն մէջ սկսած են հրապարակ գալ խմբաւորումներ, հիմնական նպատակ ունենալով ժողովրդավարութեան վերականգնումը եւ մարդու իրաւունքներու պաշտպանութիւնը:

Ֆրանսայի մէջ հրապարակ եկած է «Հայաստանի մէջ ժողովրդավարութեան նեցուկ կոմիտէ» անունով խմբաւորում մը, որ կը ծրագրէ բողոքի ցոյց կազմակերպել Ապրիլ 9-ին, Պրիւքսէյի մէջ գտնուող Եւրոպական Միութեան կեդրոնատեղիին առջեւ:

Կազմակերպութիւնը ստեղծած է նաեւ ինթըրնէթային կայքէջ (sda-europe.blogspot.com), ուր կը գետեղուին եւրոպական տարբեր լեզուներով յօդուածներ, յայտարարութիւններ, նկարներ ու վիտէոներ՝ Հայաստանի դէպքերուն վերաբերող:

Դարձեալ Ֆրանսայի մէջ, հրապարակ եկան խումբ մը փաստաբաններ, որոնք յայտարարեցին թէ կը պատրաստուին դիմելու Լա Հէյկի միջազգային դատարան, Ռոբերթ Քոչարեանը մեղադրելու համար մարդկային իրաւանց խախտումներու եւ անմեղ ցուցարարներ սպաննելու մէջ:

Գերմանիոյ մէջ սկսած է գործել քաղաքական նոր շարժում մը՝ Համախմբում Յանուն Հայաստանի ժողովրդավարութեան անուան տակ: Այս շարժումը եւս ստեղծած է կայքէջ (www.armenieninfo.net), Գերմաներէն, Անգլերէն եւ Հայերէն լեզուներով:

Զուիցերիոյ մէջ եւս խումբ մը հայեր հրապարակ եկան յայտարարութեամբ՝ դատապարտելով Հայաստանի իշխանութիւններու վարքագիծը:

Առայժմ այս խմբաւորումները կը գործեն իրարմէ անջատ, սակայն յառաջիկային կը ծրագրուի լայն մասնակցութեամբ խորհրդակցական հանդիպում մը՝ աշխատանքները համակարգելու նպատակով:

ՐԱՅԱՍԱՆ

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՆԵՐ ԵՒ ԶՈՐԵՐ

Որքան էլ միջազգային հեղի- նակաւոր կառույցների ներկայա- ցուցիչները երկիսուսութեան կոչ անեն իշխանութեանն ու ընդդի- մութեանը, որքան էլ Տիգրան Թո- րոսեանը պնդանքի երեսը եւ հե- ռուստայի կրթական ճշգրտումը, որքան էլ Վարդան Օսկանեանը թափահարի ձեռքերը՝ մտքի թելը օդում բռնելու յուսահատ ջանքով, որքան էլ Ռոբերտ Քոչարեանն ու Սերժ Սարգսեանը ծուռ ժպիտների տակ փորձեն թաքցնել արհամար- հանքով քողարկուած ասեղութիւնն իրենց չսիրողների հանդէպ,՝ սրանց զուգահեռ՝ որքան էլ հեռուստատա- լի քննարկումները տաշի-տուշիներ հեռարձակեցին ողբերգական իրա- դարձութիւններին յաջորդած օրե- րին, ահապա է, որ Մարտի 1-ից յետոյ Հայաստանում իրավիճակը, մեղմ ասած, շարագուշակ է:

Կրթական համակարգի մի ներ- կայացուցչի պատկերաւոր ու հա- կիրճ բնութագրմամբ՝ Մարտի 1- ից Հայաստանի քաղաքացիները բաժանուէրին երկու մասի. մար- դասպանների եւ զոհերի: Իրական մի քանի մարդասպանների թի- կունքում պտտեցիւ մարդասպան- ների մի ամբողջ բանակ կայ, որը բաղկացած է այդ մարդասպաննե- րին սպանութեան հրաման տուող- ներից, սաղրիչներից, որոնց սաղ- րանքները հանգեցրին արիւնահե- ղութեան, մարդասպանների արար- քը կոծկողներից, նրանց չդատա- պարտողներից: Այս պտտեցիւ մարդասպաններն ունեն նաեւ պա- հեստագոր՝ ի դեմս քաղքենիների, սառնասիրտների, անտարբերների եւ տականքների այն էջերին, որոնք իրենց տներում, հիմնարկներում, պատերի տակ կամ հեռուստատե- կրաններից բողբոջում են կեղծիքը, սուտը, նվաստացումը չհանդուր- ժող իրենց հայրենակիցներից, կշեռ- քի նժարին են դնում իրենց փոք- րիկ ուղեղներին անմատչելի բա- ներ եւ սնամէջ ճառեր ասում

ստահականների վերջին հանգրուանի մասին... Նրանք բոլորը՝ անմեղ մարդկանց վրայ կրակող մարդաս- պանից մինչեւ այդ մարդասպանին հովանաւորող ստահակ եւ հնազանդ մորթապաշտ, պատերազմ են յայ- տարարել իրենց իրաւունքները պաշտպանել փորձող Հայաստանի քաղաքացիներին, եւ միանգամայն խաղաղ տրամադրուած քաղաքացի- ները մարդասպանների երախի դէմ կանգնած են իբրեւ զոհեր: Ուղիղ տան օր նրանք միասնականութեան դաս առան Ազատութեան հրապար- կուած: Եւ նրանցից ոմանք Մարտի 1-ին սպանուեցին մարդասպանների ձեռքով: Շատերն էլ, որ պայքարում էին հանուն արդարութեան, ժո- դովրդավարութեան, օրէնքի գերիշ- իխանութեան եւ շարունակ վանկար- կում էին «Ազատութիւն», յայտնու- եցնելու բանտերում: Մինչ այդ բան- տերում բավանակաչափ տեղեր էին ազատուել. ընտրակեղծիքներ իրա- կանացնելու համար ազատ էին ար- ձակուել քրէական յանցագործները: ...Այժմ, Մարտի 1-ի սպան- դից 20 օր անց, ամէնքի ուղեղում նոյն հարցն է. ի՞նչ է լինելու յետոյ: Իսկ ի՞նչ է լինում, երբ իշխա- նութեան հրամանով ուժային կա- ռուցյանքը պատերազմ են յայտա- րարում ժողովրդին՝ նրան հնա- զանդեցնելու, պատժելու, բռնու- թիւններով եւ ճնշումներով վա- խեցնելու, վախեցած պահելու նպա- տակով: Ժողովուրդը այդ իշխա- նութիւնից երես է թեքում վերջ- նականապէս: Ոմանք հեռանում են երկրից: Ոմանք էլ յապաղում են՝ յուսալով, թէ հետզհետէ կնոսրա- նան մարդասպանների շարքերը, կը նուազի տականքը, կը մաքրուեն ջրերը: Անքնելի եւ պարզ գիտակե- ցութեամբ, որ զոհը չի կարող խաղաղ գոյակցել մարդասպանի հետ. նման բան բնութիւնը չի հանդուրժում:

ՎԱՍԱԿ ԴԱՐԲԻՆԵԱՆ
«ՏԱՐԵԳԻՐ»

ՌԵԺԻՍԸ ԴԵՌ ՇՈԿԻՑ ԴՈՒՐՍ ԶԻ ԵԿԵԼ

Ակնյալոթոյն, իշխանութիւն- ներն առ այսօր չեն կարողանում նախագահական «ընտրութիւնների» եւ դրան յաջորդած իրադարձու- թիւնների շուկից դուրս գալ: Ընդ որում, նրանք ոչ թէ իրենք իրենց արածից են շուկի մէջ ընկել, այլ հասարակութեան պահուածքից: Եւ չեն էլ թաքցնում, որ շուկի մէջ են: Ռոբերտ Քոչարեանը հենց այդ- պէս էլ յայտարարում է՝ «մեր մտքով չէր կարող անցնել, որ Հայաստանում կարող էին գտնուել մարդիկ, որոնց համար պետութիւնը կազմալուծե- լու պատուէրը կարող էր դառնալ կեանքի նպատակ...»: Իհարկէ, Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի ղեկավարած շարժ- ման նպատակը ոչ թէ «պետութիւնը կազմալուծելն» է եղել, այլ աւագա- կապետութիւնը կազմաքանդելը, ու թէքել գիրք կարգալ չսիրող Քոչարե- անը կարող էր այս տարբերու- թիւնը չհասկանալ, բայց բանասի- րական կրթութիւնն ունեցող Սերժ Սարգսեանը պարտաւոր էր հասկա- նալ, որ «աւագակապետութիւն» բա- ռի իմաստը ոչ թէ «պետութիւնն» է, այլ «ազաւակապետը»: Ինչեւէ: Այո, Ռոբերտ Քոչարեանի «մտքով չէր կարող անցնել», որ Հայաստանում իր իրաւունքների համար պայքարելու պատրաստ հա- սարակութիւն կայ: Նրան թուում էր, թէ «վսե պող կոլպակով». երկրա- պահների մի հատուածը բեզմեսի մէջ է, միւս մասը՝ խեղճացած, ու ոչ մէկը ծպտուն չի հանի, հասարակու- թիւնը վախեցած է «Հոկտեմբերի 27»-ից կամ «Պապլավիկի» հաշուե- յարդարից յետոյ, մտաւորականու- թեան մէջ չծախուածներ չեն մնա- ցել, երիտասարդութիւնը վերջնա- կանապէս ղեզրադացուել է գանա- զան «Երկու աստղերի» արդիւն- քում, իսկ ժողովուրդը 2004-ի Ապ- րիլից յետոյ տնից դուրս չի գալ... Պարզուեց՝ ռեժիմը շատ է սխալ- ուել: Պարզուեց՝ Հայաստանում ազա- տութեան սերունդ կայ. այն սերուն- դը, որը ձեւաւորուել է Անկախու- թեան տարիներին եւ բռնութիւն չի հանդուրժելու:

Ռեժիմի առաջին շուկը Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի նախընտրական հանրահաւաքներն էին, երբ Քոչարե- անն ու Սերժ Սարգսեանն առաջին անգամ սոսկումով գիտակցեցին, որ տասը տարուայ իրենց այլանդակ քարոզչական տեղորը որեւէ ար- դիւնք չի տուել, եւ Լեւոն Տէր- Պետրոսեանի՝ գրագէտ հայերէնով արտասանուած ընդամէնը երկու ելույթ հարիւր հազարաւոր մարդ- կանց կը բերի Ազատութեան հրա- պարակ: Առաջին շուկին յաջորդեց առաջին նեարդային ռէակցիան՝ հոկ- տեմբերի 23-ին ոստիկանութիւնը յարձակուեց մարդկանց վրայ: Յա- ջորդ հանրահաւաքները տասնա- պատիկ հզոր էին:

Ռեժիմի յաջորդ շուկն ընտ- րութիւնների արդիւնքներն էին: Նրանք էլ հո գիտէին ընտրութիւն- ների իրական արդիւնքները, եւ անկասկած՝ խոր դեպրեսիայի մէջ էին ընկել: Յետոյ փորձեցին իրենք իրենց մխիթարել՝ յայտարարելով, թէ «հայ ժողովուրդը վրանների տակ նստող չի»: Եւ բնականաբար, Ազատութեան հրապարակի օրէցօր մեծացող վրանային քաղաքը նրանց ամեն օր էր շուկի մէջ գցում: Եւ այնուամենայնիւ, ռեժիմն ամենալուրջ շուկի մէջ ընկաւ մարտի 1-ի երեկոյեան, երբ տեսաւ, որ գիշերուայ ջարդը ոչ միայն չի վախեցրել մարդկանց, այլեւ հա- մախմբել է նրանց: Ֆրանսիայի

դեսպանատան դիմաց հարիւր հա- զար մարդու հաւաքուելը ռեժիմի մահն էր, եւ այդ մահը տեղի՛ ունեցաւ: Հետագայ իրադարձու- թիւններն ընդամէնը մեռնողի ջղաձ- գութիւններ էին՝ բնականաբար, ան- կառավարելի եւ որեւէ տրամաբա- նութեան չենթարկուող: Հիմա Ռո- բերտ Քոչարեանը յայտարարում է, թէ «իրավիճակը պէտք է բերել կառավարելիութեան այն աստիճա- նին, որ ունեցել ենք մինչեւ ընտրու- թիւնները»: Շատ ճիշդ դիտարկում է. իրավիճակն ապակայունացել եւ անկառավարելի է դարձել կեղծուած ընտրութիւնների պատճառով, հե- տեւաբար՝ «կառավարելիութեան նախկին աստիճանին» վերադառ- նալու համար պէտք է չեղեալ յայ- տարարել այդ ընտրութիւնները: Այլ ելք չկայ, ռեպրեսիաներն ու ծիծաղաշարժ օրէնքներ ընդունելը չեն օգնի:

Զուտ մարդկայնօրէն Ռոբերտ Քոչարեանն ու Սերժ Սարգսեանն, իհարկէ, կարեկցանքի են արժանի: Տասը տարի շարունակ քրտնաջան «աշխատանքով» ինչ-որ բուրդ են կառուցել, ստեղծել այնպիսի համա- կարգ, որն, իրենց կարծիքով, պիտի իրենց ու իրենց զաւակներին հնա- րաւորութիւն տար մի 30-40 տարի ապահով իշխել Հայաստանում... Ու յանկարծ մի հարուածով այդ ամէնը փլոււել է, եւ տասը տարուայ աշխա- տանքը ջուրն է լցուել: Բայց, մեր մէջ ասած, նրանց կարեկցելու ցան- կութիւն չկայ: Իրենք են մեղաւոր: Կարող էին նաեւ հասկանալ, որ կեղծիքն ու բռնութիւնն այն «ֆուն- դամենտը» է, որի վրայ հնարաւոր է քչից-շատից կայուն համակարգ ստեղծել, եւ վաղ թէ ուշ ամէն ինչ փլուզուելու է:

Ափսոս միայն, որ փլատակնե- րի տակ նաեւ ուրիշներն են մնալու: **ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԻՔԱՅԼԷԱՆ**
«ԶՈՐՐՈՐԴ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ»

ԿԵՂՑ ԵՐԿԻՍՈՍՈՒԹԻՆ

Ընդդիմութեան հետ երկիսու- սութիւնը մեր իշխանութիւնը պատ- կերացնում է չափազանց իւրովի՝ որպէս կուսակցական վերնախաւին իշխանական համակարգի մէջ ներգ- րուում եւ, այդպիսով, ընդդիմա- դիր դաշտի ամալացում՝ «էստի համեցէք՝ պաշտօն տանք» բանաձե- ւով: Եթէ կուսակցական լիդերները գայթակղուում են պաշտօններով, նրանց մասին ասում է՝ «այ, ապ- րէ՛ք, կառուցողական ընդդիմութիւն եք, ձեր հետ երկիսուսութիւնը կայա- ցել է»:

Նման մարտավարութիւնը, ան- շուշտ, ունի իր «դաստիարակչա- կան նշանակութիւնը»: Ժողովուրդը բացականչում է. «Սա՛ էլ ծախուեց», եւ է՛լ աւելի հիասթափուում է կու- սակցութիւններից՝ ընդդիմութիւ- նից, քաղաքականութիւնից ընդ- հանրապէս: Իշխանութիւնը շահում է նաեւ նրանով, որ, օրինակ, երէկ «քառակողմ համաձայնագիր» ստոր- րագրած «Օրինաց երկրին» եւ ՀՅԴ- ին գնալով աւելի ու աւելի դժուար կը լինի ամէն մի ընտրութիւնից առաջ «ընդդիմադիր խաղեր» տալ եւ բացատրել՝ «մենք իշխանութիւն չենք, մենք ոչ մի բանի համար պատասխանատու չենք»:

Սակայն, միւս կողմից, «կլա- նումներով» իրավիճակը չի կայու- նանում: Երբ ասում է, որ Արթուր Բաղդասարեանի 270.000 ընտրող-

ները միացել են իշխանութեան ընտրագնացուածին, դա զուտ թուա- բանական մօտեցում է, որովհետեւ այդ 270.000-ը պարոն Բաղդասարե- անին ձայն են տուել նրա ընդդի- մադիր կեցուածքի համար, եւ այդ մարդիկ ՕՆԿ-ի՝ իշխանութեան շար- քերն անցնելով չհանգստացան, «չկա- յունացան», իրենց կարծիքը չփո- խեցին, մնացին իրենց խնդիրներով ու դժգոհութիւններով:

Բացի այդ, զուտ պրագմատիկ առումով բազմակուսակցական «չի- լափլափ» սարքերը այնքան էլ խելա- միտ չէ: Ոչ ոք զմայլուած չէ ներկայիս կառավարութեամբ, բայց հնարաւոր չէ շարձանագրել, որ ոչ մի՛ նոյնիսկ ամենածայրայեղ ընդ- դիմադիր չի նշել, թէ կոնկրետ որ գործում է թերացել, ասենք, Հովիկ Աբրահամեանը, չի ասել՝ ահա այդ հարցը պէտք է լուծուեր այս կերպ, իսկ փոխվարչապետը այլ կերպ վարուեց: Ընդդիմութիւնը բաւա- րարուել է նրա մականունը հոլովե- լով: Կամ՝ Անդրանիկ Մանուկեանի վերաբերեալ ամենատրամադան ընդդիմադիրը չի ասել, որ կապի երկրորդ օպերատորի ներմուծումը սխալ քայլ էր, կամ՝ որ Կապան- Մեղրի ճանապարհը անորակ է կա- ռուցուել: Նոյն բանը այս կամ այն չափով կարելի է ասել մի շարք այլ

Շար.ը էջ 17

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈՎՐԱՏ ԶՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՄՄՆԻՍՏԻԿԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Ծրագրի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕԲԹ ԱՐՇԱԿ ՊԱՇԱՆԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐԱՎԱՆ ԿԱԶՄ
ՍԱՅԱԿ ԹՈՒԹԵԱՆ
ՎԱԶԳԵՆ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ՂԱԻԹԵԱՆ

Գեռ. (626) 797-7680
Ֆաքս. (626) 797- 6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social
Democratic Hunchakian Party of
Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, Canada \$60 (Second
Class), \$75.00 (Air Mail)
Overseas \$85.00 (2nd Class Mail),
\$125.00 (Air Mail).
All payments must be made in
US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԱՄ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻՆ ՄԵՂԱԴՐԱՆՔ Է ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԵԼ

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»: Յատուկ քննչական ծառայությունը հարցաքննություն է հրահարում «Հանրապետություն» կուսակցության առաջնորդ Արամ Սարգսեանին:

«Տեղեակ պահեցին, որ կարող են նորից հրաւիրել [անհրաժեշտության դեպքում]», - «Ազատություն» ռադիոկայանի հետ զրույցում Երկուշաբթի, Մարտ 24-ին ասաց Արամ Սարգսեանը:

Նրա խօսքով, իրաւապահները հարցաքննություն են իրականացնում «չատ կողակտ» են եղել, իրենց տանը խուզարկություն չի եղել:

Հարցերի գերակշռող մասը, ըստ Արամ Սարգսեանի, «քաղաքական բնույթի էին»:

«Ես քաղաքական գործիչ եմ, քաղաքականություն եմ զբաղւում, որեւէ բան թաքցնելու կամ խուսափելու բան չունեմ: Պատրաստ եմ պատասխանելու ցանկացած հարցի», - ասաց նա՝ շարունակելով. - «Ընդ որում՝ ես գտել եմ գտնում եմ, որ մեր գործունեությունը օրինական էր, գործել ենք ճիշդ: Իսկ թէ ինչու այդպէս եղաւ, այստեղ հետեւում են անողները գործող իշխանություններն են»:

«Մեր շարժումը գուտ իրաւական հարթութեան մէջ իրեն բացարձակ կողակտ է պահել», - ասաց նա՝ յաւելելով, որ «Մարտի լույս 1-ի գիշերը» տեղի ունեցածը «օրէնքի խախտում էր». - «Բոլոր»

«Հանրապետություն» կուսակցութեան առաջնորդ Արամ Սարգսեան

ը խօսում են ամսի 1-ի երեկոյան 6-ի դէպքերից՝ մոռանալով, թէ ամսի 1-ի առաւօտեան ինչ դէպքեր են եղել»:

Երեքշաբթի օր Արամ Սարգսեանին, կրկին հրաւիրելով հարցաքննության յատուկ քննչական ծառայություն, մեղադրանք է առաջադրել Քրէական օրէնագրքի 225 յօդուածի երրորդ մասով, 225 պրիմ յօդուածի առաջին մասով եւ 300 յօդուածի առաջին մասով:

Սարգսեանը «Ազատություն» ռադիոկայանին յայտնեց, որ հրաժարուել է որպէս մեղադրեալ ցուցմունք տալուց, ինչպէս նաեւ հրաժարուել է փաստաբանից:

Նրա նկատմամբ խափանման միջոց է ընտրուել հանրապետությունից դուրս չգալու ստորագրությունը, եւ նա տուել է ստորագրությունը:

ՎԻԿՏՈՐ ԴԱԼԼԱՔԵԱՆ.

«ԿՈՒԼԻՑԻԱՆ ՉՈՒՆԻ ՎՍՏԱՅՈՒԹԵԱՆ ԱՅՆ ՌԵՍՈՒՐՍԸ, ՈՐԻ ՄԱՍԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐԻՈՒՄ Է»

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»: Ազգային ժողովի անկախ պատգամաւոր Վիկտոր Դալլաքեանը համոզուած է, որ իշխանությունները կողմնակա կազմելով եւ տարբեր քաղաքական ուժերին կամ գործիչներին պաշտօններ առաջարկելով երկրում ստեղծուած իրավիճակը չեն փոխում: Դա, ընդամենը ինդրի կոսմետիկ լուծում է, մինչդեռ երկրում քաղաքական բարեփոխումներ են անհրաժեշտ:

«Եթէ որեւէ կուսակցութեան ղեկավար, օրինակ, ստացել է 4 հազար ձայն, եւ այդ կուսակցութեան ղեկավարին դուք առաջարկում էք նախարարի պաշտօն, ներքաղաքական լարուածությունը բողոքով չի մեղմանում: Չի կարելի պարզ թուաբանական գործողություններ կատարել՝ «այսօր մենք ունենք այսքան տոկոս գումարած այսքան տոկոս, եւ ունենք մենք 70 տոկոս վստահություն»: Իհարկէ չունենք 70-տոկոսանոց վստահություն, որովհետեւ այդ 70 տոկոսի մեծ մասը ընտրել է, ձայն է տուել ձեզ, քանի որ դուք քննադատել էք գործող իշխանություններին», - յայտարարեց Դալլաքեանը:

Անկախ պատգամաւորը շեշտեց, որ ընտրություններում Արթուր Բաղդասարեանին եւ Վահան Հովհաննիսեանին ձայն են տուել նրանց ընդդիմադիր կեցուածքի համար, եւ «եթէ Յովհաննիսեանը կամ Բաղդասարեանը ընդդիմադիր ձայներ ստանալով այսօր անդամակցել են կողմնակաին, ապա դա բացարձակապէս չի նշանակում, որ այդ ընդդիմադիր էլեկտորատը համաձայն է քաղաքական կողմնակաին»:

Ազգային ժողովի անկախ պատգամաւոր Վիկտոր Դալլաքեան

իայն հարցադրումների հետ»:

«Բոլորի համար ակնյայտ է, որ այսօր կողմնակաին չունի այն վստահություն 75 կամ 80 տոկոսանոց ռեսուրսը ազգայնակցութեան մօտ, որի մասին յայտարարում է», - ասաց Վիկտոր Դալլաքեանը:

Պատգամաւորը ներքաղաքական լարուածությունը մեղմացնելու համար հետեւեալ քայլերն է առաջարկում՝ Մարտի 1-ի եւ 2-ի իրադարձությունները ուսումնասիրելու նպատակով ստեղծել Ազգային ժողովի ժամանակաւոր յանձնաժողով, քայլեր իրականացնել «Ա1+» եւ «Նոյեան Տապան» հեռուստաընկերությունները բացելու ուղղութեամբ, ներում շնորհել այն մարդկանց, ովքեր չեն մասնակցել բռնարարներին, բայց այսօր գտնուում են անազատութեան մէջ, Հանրային հեռուստաընկերություն միջոցով եթեր տրամադրել ընդդիմադիրներին, ինչպէս նաեւ նախապատրաստուել եւ մէկ տարի յետոյ անցկացնել Ազգային ժողովի նոր ընտրությունները:

ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ ԱՅԱԲԵԿՉՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՆ ՍՊԱՍՒՈՒՄ

ԵՐԵՎԱՆ, «ԱՅԲ-ՖԷ»: Երկրում ստեղծուած իրավիճակը ՀՀ նախագահի նախկին թեկնածու Արման Մելիքեանը համարում է խիստ մտահոգիչ: Նա գտնում է, որ ցանկացած ճնշում, եթէ համազդուելու հնարաւորութիւն չի թողնում, դրան հակազդում են անօրինական ճանապարհով: «Այս իրավիճակը մեզ մօտ ծնելու է հակաբեկչութիւն: Ես այդ մասին այսօր եմ ասում: Եթէ քաղաքական ուժերի միջեւ չլինի երկխօսութիւն, թող ոչ մէկ չգարմանայ, որ Երեւանում տեղի ունենան պայթիւններ, քաղաքական սպանություններ եւ պէտք է դրա վրայ աչք փակել: Եթէ քաղաքական գործիչները քաղաքականապէս այնքան գրագէտ չեն, որ իմանան, թէ այսօրուայ իրենց քայլերը վաղը ինչ հետեւանքներ կարող են ունենալ, ապա մենք բոլորս մեծ խնդիր ունենք»:

Իշխանությունների կողմից կողմնակա ձեւաւորելու փորձերը նա համարում է ԵՐԵՎԱՆ, «ԱՅԲ-ՖԷ»: Երկրում ստեղծուած իրավիճակը ՀՀ նախագահի նախկին թեկնածու Արման Մելիքեանը համարում է խիստ մտահոգիչ: Նա գտնում է, որ ցանկացած ճնշում, եթէ համազդուելու հնարաւորութիւն չի թողնում, դրան հակազդում են անօրինական ճանապարհով: «Այս իրավիճակը մեզ մօտ ծնելու է հակաբեկչութիւն: Ես այդ մասին այսօր եմ ասում:

Իշխանությունների կողմից կողմնակա ձեւաւորելու փորձերը նա համարում է անիմաստ: «Բովանդակութիւնը մնում է նոյնը: 10 տարի շարունակ այդ քաղաքական»

ՀՀ նախագահի նախկին թեկնածու Արման Մելիքեան

ուժերն են եղել երկրի կառավարման ղեկին: Չեմ կարող ասել, որ արդիւնքները գոհացուցիչ են: Ուստի այսօր որեւէ վստահություն չի կարող լինել, որ կողմնակա կազմելով՝ նրանք նոր օրակներ ձեռք կը բերեն», - կարծում է Արման Մելիքեանը: Ստեղծուած իրավիճակում կողմնակա ստեղծումը նա չի համարում ելք. «Եթէ չկայ ճգնաժամից դուրս գալու իրական ճանապարհ, կողմնակաները կարող են լրացուցիչ բռնաճնշման միջոց դառնալ:

Այսօր Աժ-ում 7 հոգուց բաղկացած մի ընդդիմադիր հատուած կայ՝ «Ժառանգություն» խմբակցությունը, եւ իշխանական մեքենան ամէն ինչ անում է, որ այդ ընդդիմադիր հատուածը բռնաճնշուել եւ որեւէ հնարաւորութիւն չունենայ»:

ՍՈՒՐԵՆ ՍՈՒՐԵՆԵԱՆՑԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵԼ

ԵՐԵՎԱՆ, «ԱՅԲ-ՖԷ»: Մարտ 24-ի առաւօտեան ժամը 8-ից «Նուբարաշէն» քրէակատարողական հիմնարկում հացադուլ է սկսել «Հանրապետություն» կուսակցութեան քաղաքացիական դիրքորոշումն է արտայայտել, իսկ զաղափարներին համար չեն դատապարտում:

Յիշեցնենք, որ Սուրէն Սուրէնեանցին ձեռքաւարելուց յետոյ նախ մեղադրանք առաջադրեցին քրէական օրէնագրքի 225 պրիմ յօդուածով՝ անօրինական հանրահաւաք կազմակերպելու եւ վարելու համար դատապարտեցին 20 օր ազատազրկման, ապա Մարտի 1-ի դէպքերի առնչութեան յարուցուած քրէական գործի շրջանակներում նրան նաեւ մեղադրանք առաջադրուեց 300 յօդուածով / իշխանությունը գաւթել /:

«Մարդը մեկուսարանում նստած պարզուում է իշխանություն է գաւթել», - «Ա1+»-ի հետ զրույցում ասաց նրա պաշտպան, փաստաբան Հովիկ Արսէնեանը: Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ Սուրէն Սուրէնեանցը պահանջում է քննչական վարույթն իրականացնող մարմնի

Հացադուլ յայտարարած Բաղդասարեան քանոնարկեալ Սուրէն Սուրէնեանց

ներկայացուցչին: Մինչ այս պահը որեւէ մէկը հացադուլ յայտարարած Սուրէն Սուրէնեանցին չի այցելել՝ ոչ քննչական խմբից, ոչ կարմիր խաչից ու ոչ էլ մարդու իրաւունքների պաշտպանութեամբ զբաղուող կազմակերպություններից: Գլխաւոր դատախազի մամուլ խօսնակ Սոնա Տուրգեանը «Ա1+»-ին տեղեկացրեց, որ առաջիկայում քննիչը կը հանդիպի Սուրէն Սուրէնեանցին:

NOR SEROUNT TV LIVE
CHARTER CABLE CHANNEL 26 & 280
GLENDALE - BURBANK
EVERY THURSDAY 10.00 to 11.00 PM

ՐԱՅԱՍՏԱԼ

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆԸ ՀԱՆԴԻՊԵԼ Է ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՊՈՒՏԻՆԻ ԵՒ ԴՄԻՏՐԻ ՍԵԴՎԵԴԵԻ ԴԵՏ

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»:
Սերժ Սարգսեանը Մարտ 24-ին կրեմլում հանդիպել է Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հետ:

Սերժ Սարգսեանը յոյս է յայտնել, որ նորընտիր նախագահ Դմիտրի Մեդվեդևի կողմից երկրի նախագահի պաշտօնը ստանձնելուց յետոյ նոյնպէս հայ-ռուսական յարաբերութիւնները կը զարգանան բարեկամութեան եւ ռազմավարական համագործակցութեան ու գործընկերութեան ոգով եւ իրենց տրամաբանական շարունակութիւնը կ'ունենան այն ամուր հիմքի վրայ, որը դրուել է Վլադիմիր Պուտինի եւ Ռոբերտ Քոչարեանի պաշտօնավարման տարիներին: Այդ ամէնի երաշխիքը, Սերժ Սարգսեանի համոզմամբ, երկու պետութիւնների միջեւ յարաբերութիւնների բարձր մակարդակն է, սերտ կապերն ու հայ եւ ռուս ժողովուրդների դարաւոր բարեկամութիւնը:

Իբրեւ նորընտիր նախագահ, Սերժ Սարգսեանը վստահեցրել է, որ Հայաստանն այսուհետ եւս վարելու է Ռուսաստանի Դաշնութեան հետ համագործակցութիւնը խորացնելու եւ ընդլայնելու, երկու ժողովուրդների բարեկամութիւնն ամրապնդելու քաղաքականութիւն:

Ինչպէս հաղորդում է Հայաստանի կառավարութեան մամուլի ծառայութիւնը, Սերժ Սարգսեանը եւ Վլադիմիր Պուտինը անդրադարձել են նաեւ Հայաստանի յետընտրական զարգացումներին: Հաստատանի նորընտիր նախագահը ներկայացրել է մեր երկրի ներքաղաքական իրավիճակը եւ ընդգծել, որ Հայաստանի իշխանութիւնները վճռական են ամէն ինչ անելու են երկրում կայունութեան հաստատման ու հասարակութեան համախմբման, հանդուրժողականութեան մթնոլորտի արմատաւորման ուղղութեամբ:

Հանդիպման ժամանակ կողմերը քննարկել են հայ-ռուսական քաղաքական, ռազմատնտեսական եւ այլ ոլորտներում յարաբերութիւններին վերաբերող հարցերի լայն շրջանակ: Անդրադարձ է եղել նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան կարգաւորման գործընթացին: Վլադիմիր Պուտինը նշել է, որ անհրաժեշտ է շարունակել ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խմբի շրջանակներում հակամարտութեան կարգաւորման գործընթացը:

Ռուսաստանի նախագահը վստահութիւն է յայտնել, որ նորընտիր նախագահի կողմից Հայաստանում ներքաղաքական խնդիրներն արագօրէն կը լուծուեն եւ մէկ անգամ եւս Ռուսաստանի իշխանութիւնների կողմից աջակցութիւն է յայտնել Հայաստանի իշխանութիւններին ու ժողովուրդին՝ երկրում կայունութեան հաստատման եւ առկայ դժուարութիւնների յաղթահարման գործում:

Սերժ Սարգսեանը հանդիպել է նաեւ Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չուբկովի եւ Մոսկուայի քաղաքապետ Եուրի Լուժկովի հետ:

ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԶԱԽԶԱԽՈՒՄԸ ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻ

Պաշտպանութեան նախկին փոխնախարար, տարած քային կառավարման նախկին նախարար Վահան Շիրխանեանը, որն օրերս անդամագրուել է Սոցիալ-Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեանը, «Հայկական ժամանակ»-ին տուած հարցազրոյցի ժամանակ ասել է, որ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի սկսած համաժողովրդական շարժումը ո'չ Մարտի մէկերով, ո'չ ոստիկանական կամ Ղարաբաղից բերուած պատժիչ ջոկատներով մարել այլեւս հնարաւոր չէ, եւ Մարտի 1-ին թափուած արեան վրայ հետագայում երկիր ղեկավարել հնարաւոր չէ:

Այն հարցին թէ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի սկսած Շարժումը, չնայած համատարած ճնշումներին ու ձերբակալութիւններին, շարունակուած է եւ ի՞նչ էլքի կարող է այն բերել, երբ այսօր իշխանութիւններն այնքան անաբեկուած են, որ անգամ հանրահաւաքներ ու երթեր թոյլ չեն տալիս, Շիրխանեանը պատասխանել է, «Եթէ այս հարցն ինձ տրուէր 4-5 ամիս առաջ, ես կը դժուարանայի պատասխանել կամ պատկերացնել, որ շարժումը կարող էր բերել ազգային վերակենդանացման այսպիսի վերելքի, որովհետեւ 10 տարիների ընթացքում Քոչարեանին յաջողուել էր պառակտել, կազմալուծել հայ հասարակութեանը բոլոր առումներով: Բայց հրաշք տեղի ունեցաւ, եւ ես խորապէս երախտապարտ եմ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանին, որ հայ հասարակութիւնը համախմբուեց, գտաւ իր մէջ ուժ ու ոտքի կանգնեց: Մեզ մնացել էր

ընդամէնը մի քայլ, որ Հայաստանը դառնար նորմալ պետութիւն, որ ունենար օրինական ընտրուած իշխանութիւն, որի ղեկավարին ինքը վստահուած է, որը պատասխանատու եւ հաշուետու է ժողովուրդի առաջ: Բայց տեղի ունեցաւ Մարտի 1-ը: Դա չէր կարող տեղի չունենալ: Ճանաչելով Քոչարեանին եւ նրա շրջապատին՝ ես գիտէի, որ դա պէտք է տեղի ունենար: Նրանք իշխանութիւնն յանձնել չեն կարող, որովհետեւ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի ծրագրի հիմնական դրոյթներից մէկն էր նաեւ Հոկտեմբերի 27-ի լիարժէք բացառապատուժը, բոլոր յանցագործներին, կաշառակերներին պատասխանատուութեան ենթարկելը: Ի՞նչ փոխեց Մարտի 1-ը. ժողովուրդը, որը մինչ այդ պայքարում էր իր ընտրական ձայնի, երկրում արդարութիւնն եւ օրինականութիւնն վերականգնելու համար, մի օրում հասկացաւ, որ իր պայքարը պէտք է ընթանայ Հայաստանն ազատագրելու դաշտում: Կ'ուզենայի՞ն ստանալ Քոչարեանն ու Սերժ Սարգսեանն այսպիսի արդիւնք, կարծում եմ՝ չէին էլ մտածել այդ մասին, չեն էլ պատկերացրել: Բայց այստեղ կարեւորն այն է, որ իրենք չեն հասկացել նաեւ մէկ ուրիշ բան, որ այս Շարժումը հիմնովին տարբերում է վերջին 10 տարիների շէնքում եղած բոլոր տիպի շարժումներից: Եւ այն Մարտի մէկերով, ոստիկանական կամ զարաբաղեան ինչ-որ պատժիչ ջոկատներով մարել այլեւս հնարաւոր չէ: Եւ այդ արեան վրայ երկիր ղեկավարել հետագայում հնարաւոր չէ»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ ԿՐ ՏԻՐԷ ՖԱՇԻՍՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿ

Շարունակուած էջ 1-էն
քաղաքացու: Նրանցից մէկը մօտ 20-23 տարեկան մի երիտասարդ էր, որը կանգնած «Ազատութիւն» ռադիոկայանի լուրերն էր լսում: Ձերբակալուողների հետեւից հիմնականում վագում էին կանայք, սակայն ոչնչով օգնել չէին կարողանում:

«Աստու անէ՞քը ձեր գլխին: Բա՞ դուք մայր ունէք, բա՞ ձեզ հայ կին է բերել», - լացելով ասում էր մի կին, որը պատմում էր, որ իր կողքին կանգնած երիտասարդը ոչինչ չէր անում: 4 հոգու ձերբակալուեց յետոյ, որոնցից մէկը կին էր, Հիւսիսային պողոտան կրկին լուսաւորուեց եւ մարդիկ սկսեցին հեռանալ՝ անիծելով իշխանութիւններին»:

Իսկ քաղաքական գետնի վրայ, չորս կուսակցութիւններ՝ Հանրապետականը, Բարգաւած Հայաստանը, Օրինաց Երկիրը եւ Դաշնակցութիւնը յայտարարեցին, որ համաձայնութեան եկած են միասնաբար քոստիսիոն կառավարութիւն կազմելու շուրջ:

«Հիմք ընդունելով 2008 թուականի Փետրուարի 19-ի նախագահական ընտրութիւնների արդիւնքները, նպատակ հետապնդելով երաշխաւորել Հայաստանի Հանրապետութեան առաջընթաց զարգացումը, հասարակութեան ներսում սոցիալական գործընկերութեան եւ համերաշխութեան մթնոլորտի ձեւաւորումը, 2007 թուականի Մայիսի 12-ին կայացած խորհրդարանական ընտրութիւնների արդիւնքում Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային ժողովում ներկայացուած ներքոստորագրեալ կու-

սակցութիւնները Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահի աջակցութեամբ ստեղծում են քաղաքական կոալիցիա», - ըստւած է չորս կուսակցութիւններու կողմէ ստորագրուած համաձայնութեան մէջ, ուր շեշտուած է նաեւ որ, կողմերը կ'ստանան քաղաքական պատասխանատուութիւն՝ իշխանութեան գործունէութեան համար: Այս հետեւցնել կու տայ թէ, այսօրուայ տիրող իրավիճակին պատասխանատու են չորս կուսակցութիւնները հաւասարապէս, եւ թէ վերջ գտած է իշխանութեան մէջ մնալով հանդերձ ընդդիմադրութիւն «խաղալու» ժամանակը:

Ընդդիմադիր թերթերը թէեւ սկսան լոյս տեսնել, սակայն անոնց նկատմամբ կը շարունակուին բռնութիւնները: Մարտ 25-ին Հրազդան քաղաքի Վանատուր գիւղէն ներս, ի պաշտպանութիւն ձերբակալուած պատգամաւոր Սասուն Միքայէլեանի ներկայ եղող լրագրողները ենթարկուած են բռնութիւններու՝ իրաւապահ մարմիններուն կողմէ:

«Չորրորդ իշխանութիւն» թերթի թղթակիցներ Թագուհի Թովմասեանէն եւ Գագիկ Շամշեանէն փորձած են խլել ձայնագրիչը եւ լուսանկարչական մեքենան, իսկ «Ժամանակ Երեւան» թերթի լրագրող Կարինէ Յարութիւնեան բերման ենթարկուած է Հրազդանի ոստիկանութեան կողմէ:

«Սպիտակ «Նիվա»-ով՝ առանց համարանիշի, կանգնեցրին երեք քաղաքացիական հագուստով տղամարդիկ եւ ասացին, որ մեզ տանում են բաժին: Ինձ հրեցին մեքենայի մէջ: Մարզային ոստիկանութիւնում երբ ես ուզում էի

ԴՈՂՈՒ ՓԵՐԻՆՉԵՔԸ ՄԵՂԱԴՐՈՒՄ Է ԱՐԱԲԵԿՉԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ ԳԼԽԱՒՈՐԵԼՈՒ ՄԵՋ

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»:
Թուրքիայի Ազգայնական Աշխատաւորական կուսակցութեան առաջնորդ Դոդու Փերինչէքին իսթանպուլի դատարանը առաջադրել է անբեկչական կազմակերպութիւն գլխաւորելու եւ պետական գաղտնի տեղեկատուութեան տիրապետելու մեղադրանքներ:

Փերինչէքը եւ եւս շուրջ մէկ տասնեակ մարդ, այդ թւում իսթանպուլի համալսարանի նախկին ռեկտոր Քեմալ Ալեմդարօղլուն եւ «Չումհուրիէթ» թերթի յօդուածագիր Իլհան Սելջուկը, ձերբակալուել էին ուրբաթ օրը՝ ծայրայեղ ազգայնական ընդդատակեայ խմբաւորման կողմից նախապատրաստուող յեղաշրջման գործի շրջանակներում: Ալեմդարօղլուն եւ Սելջուկը արդէն ազատ են արձակուել՝ երկրից չբացակայելու ստորագրութեան դիմաց:

«Փրանսպրես» գործակալութեան փոխանցմամբ, անցած տարուայ Յունիսին՝ իսթանպուլի շէնքերից մէկում պայթուցիկի յայտնաբերումից յետոյ յարուցուած գործով մինչ օրս մեղադրանք է առաջադրուել չորս տասնեակից ավելի մարդու, այդ թւում պաշտօնաթող

գինուորականների, լրագրողների, փաստաբանների:

Թուրքական մամուլը, վկայակոչելով անանուն աղբիւրները, յայտնում է, որ ոստիկանութիւնը քննում է «էրգենեկոն» ընդդատակեայ խմբաւորման հնարաւոր առնչութիւնը կատարուած կամ ծրագրուած մի շարք բռնարարքների, որոնց նպատակը կառավարող «Արդարութիւն եւ Զարգացում» կուսակցութեան վարկաբեկումն է: Դրանց թւում չիշատակուած են իսթանպուլի «Ակոս» թերթի խմբագրապետ Հրանդ Դինքի, կաթոլիկ քահանայ Անդրէա Սանտորոյի, Գերագոյն վարչական դատարանի շէնքում դատաւորներից մէկի սպանութիւնները, ինչպէս նաեւ 2006 թուականի գրականութեան Նոբէլեան մրցանակակիր Օրհան Փամուկի եւ մի շարք քուրդ քաղաքական գործիչների դէմ ծրագրուող մահափորձերը:

Շուրջ մէկ տարի առաջ շուէյցարական դատարանը Դոդու Փերինչէքին Հայոց Յեղապանութիւնը ուրանալու համար դատապարտել էր պայմանական ազատազրկման եւ դրամական տուգանք էր սահմանել նրա նկատմամբ:

միացնել հեռախօսս, որպէսզի խօսեմ, երկու հոգի հասան հետեւիցս, մէկը ձեռքս ոլորեց եւ քաշում էր, որ հեռախօսս վերցնի, միւսն էլ կողքից էր նրան օգնում, ես ճչացի

շատ անաւոր: Նրանք զգեստափոխուած ոստիկաններ էին», - «Ազատութիւն» ռատիոկայանին պատմած է Կարինէ Յարութիւնեանը:

ԱՂԳԱՅԻՆ

ԱՅՍՊԻՍԻՆ Է ԶԱՅԱՍՏԱՆԸ...

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅՈՒԹԵԱՆ

Վերջերս, Ամերիկահայ վեց կազմակերպութիւններու եւ եկեղեցական առաջնորդարաններու ստորագրութեամբ հրապարակուեցաւ յայտարարութիւն մը, որու հեղինակները կը դատապարտէին Հայաստանի նախագահական ընտրութիւններուն յաջորդած բռնարարքները եւ կոչ կ'ընէին պատասխանատուները արդարութեան առջեւ կանգնեցնելու համար, ինչպէս նաեւ իրենց խորագրաց ցաւակցութիւնները կը յայտնէին գոհուածներու ընտանեկան պարագաներուն եւ նաեւ՝ իրենց գորակցութիւնը կը յայտնէին Հայաստանի իշխանութիւններուն:

Մենք ալ կը վերահաստատենք մեր պատրաստակամութիւնը «նեցուկ կանգնելու մեր ժողովրդավար հայրենիքը զօրացնելու նպատակին, հաստատուած օրէնքի, ընկերային ու տնտեսական արդարութեան, արտադրատեղի եւ մամուլի ազատութեան եւ բոլորին հաւասար իրաւանց սկզբունքներուն վրայ»:

Հետեւաբար, կը դժուարանանք հասկնալ, թէ ինչպէ՞ս կարելի է համատեղել վերեւ նշուած սկզբունքներուն նեցուկն ու ծառայութիւնը, Հայաստանի «նորընտիր նախագահ»ին եւ կառավարութեան հետ համագործակցելու կոչին հետ, երբ քաջ դիտենք, որ այս վերջինները գէթ անցնող 10 տարիներու ընթացքին, բազմիցս ոտնահարած են նշուած սկզբունքները:

Ինչպիսի՞ «օրէնքի» մասին է խօսքը, երբ մեր աչքի առջեւ են սահմանադրութեան եւ այլ օրէնքներու անհաշիւ խախտումները, կեղծուած նախագահական ու խորհրդարանական ընտրութիւնները, Հոկտեմբեր 27-ի սպանդի խեղաթիւրուած դատավարութիւնը եւ կեղծուած սահմանադրական հանրաքուէն, նշելու համար միայն գլխաւորները:

Ինչպիսի՞ «ընկերային ու տնտեսական արդարութեան» մասին է խօսքը, երբ մեր աչքի առջեւ են պարզ ժողովուրդի իրաւունքներու բռնաբարումը, օլիկարխներու հարստացումը եւ տնտեսութեան մենաշնորհականացումը:

«Արտադրատեղի եւ մամուլի» ինչպիսի՞ «ազատութեան» մասին է խօսքը, երբ մեր աչքի առջեւ են անկախ հեռուստոյաններու փակումը եւ մենատիրական կարգերու յատուկ հանրային հեռուստատեսութիւնը (Հ-1):

Ինչպիսի՞ «հաւասար իրաւանց սկզբունքներու» մասին է խօսքը, երբ աչքի առջեւ է հասարակութեան բեւեռացումը, ժողովուրդը-իշխանութիւն անվատահուստեան միջնորդութիւն տիրող անհաւասարութեանց եւ չարաշահումներու պատճառաւ:

Անցնող 10 տարիներու պատկերը աչքի առջեւ ունենալով, բոլորիս համար պարզ պէտք է ըլլայ, որ ժողովրդավար հայրենիք կերտելու տեսլականը միթապէս է: Ասոր մէկ արտադրատեղիներն է ժողովուրդի մէջ կուտակուող ընդվզումը, որ հազիւ խօսափող գտած՝ պոռթկաց: Քսանօրելայ արտակարգ իրավիճակը լաւագոյն առիթն էր «նորընտիր նախագահին» եւ կառավարութեան համար, փաստելու, որ երկխօսութեան իրենց կոչերը լոկ լոզունգային չէին, այլ՝ հիմնաւոր: Անոնք չարաչար ձախողեցան այդ քննութիւնը, ու հետեւաբար աւելիով լայնցուցին անվատահուստեան խրամատը որ բացուած է իրենց եւ ժողովուրդին միջեւ, այսպիսով աւելիով վտանգելով Հայաստանի ապագան:

Օրէնքի քմահաճ կիրարկման, արդարութեան ոտնակոխման, իրաւունքներու եւ ազատութեանց բռնաբարման ենթակայ Հայաստան մը չի՛ կրնար ներշնչման աղբիւր ծառայել ո՛չ հայրենաբնակ մեր ազգակիցներուն եւ ո՛չ ալ սփիւռքահայութեան: Հետեւաբար կոչ կ'ուղղենք յայտարարութիւնը ստորագրած 5 կազմակերպութիւններուն եւ ընդհանրապէս ամերիկահայութեան եւ սփիւռքահայութեան, լոզունգային յայտարարութիւններէ անդին, գործնականօրէն եւ վճռականօրէն հետապնդելու վերեւ նշուած սկզբունքներու իրականացումը, յանուն իսկապէս ազատ, անկախ ու ժողովրդավար Հայաստանի:

ՀԱՅ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՇՏԱՊ ԶԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Հայաստանի քաղաքացիական
հասարակութիւնը չի ընկրկելու
իշխանութիւնների կամայականութիւնների ու
բռնաճնշումների առջեւ

Քաղաքացիական Ազգային Նախաձեռնութիւն (ՔԱՆ) հասարակական կազմակերպութեան գրասենեակի մեծ դահլիճում հաւաքուել էին Հայաստանի քաղաքացիական հանրութեան, այդ թւում հասարակական կազմակերպութիւնների ներկայացուցիչները: Քննարկելով երկրում ստեղծուած վիճակը, նրանք հանդէս եկան յայտարարութեամբ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մենք՝ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիական հասարակութեան ներքոյ ստորագրեալ ներկայացուցիչներս, արձանագրելով, որ.

«2008թ. նախագահական ընտրութիւններից յետոյ անցկացված խաղաղ ցույցերն ու երթերը կեղծիքներով եւ բռնարարքներով ուղեկցուած ընտրութիւնների նկատմամբ քաղաքացիների վերաբերմունքի արտադրատեղիներն էին, նաեւ բողոք՝ ընդդէմ ազատ խօսքի սահմանափակումների, մարդու իրաւունքների ճնշման եւ յանցագործների անպատժելիութեան տարեցտարի աստիկացող միջոցառումի,

«Մ.Թ. Մարտի 1-ի առաւտեան Ազատութեան հրապարակում խաղաղ ցուցարարների դէմ բռնի ուժի կիրառումը եւ ձերբակալութիւնները իշխանութիւնների կողմից սանձազերծուած սադրիչ ու յանցաւոր քայլեր էին, որոնք էլ հենց Մարտի 1-ի եւ 2-ի զիջերուայ ողբերգական իրադարձութիւնների հիմնական պատճառներն են,

«խաղաղ ցուցարարներին Միասնիկեանի արձանի յարակից տարածքում զինուած ուժերի կողմից շրջափակելը, մարտական գնդակներ կիրառելը եւս ՀՀ իշխանութիւնների կազմակերպած սադրանք եւ սեփական ժողովուրդի դէմ ուղղուած յանցագործութիւն են,

«Մ.Թ. Մարտի 1-ից մտցուած արտակարգ դրութեամբ քաղաքացիներին լրատուական շրջափակմամբ ճնշելը, գրաքննութիւնը, անձանց եւ կազմակերպութիւններին արտադրատեղի իրաւունքից զրկելը, համատարած բռնութիւններ եւ քաղաքական հետապնդումներ ծաւալելն այսօրուայ իշխանութիւնների հակաժողովրդավարական էութեան եւս մէկ բացայայտում են,

«ՀՀ սահմանադրական դատարանի կողմից սահմանադրական արդարադատութեան չապահովումն ապացուցում է իրեն ժողովրդավարական եւ իրաւական պետութիւն հռչակած երկրում անկախ ու արդար դատական իշխանութեան բացակայութիւնը,

«հետընտրական ժամանակաշրջանում Ազգային ժողովի գործունէութիւնը, մասնաւորապէս՝ Հայաստանի Հանրապետութիւնում բռնատիրութեան իրաւական ամրապնդմանն ուղղուած օրէնքների ընդունումը, որը ՀՀ Սահմանադրութեան եւ Մարդու իրաւունքների պաշտպանութեանն ուղղուած միջազգային կոնուենցիաների խախտում է, հերթական անգամ հաւաստում են երկրի Օրէնսդիր Մարմնի՝ Հայաստանի Գործադիր իշխանութեան ղեկավարների կցորդ լինելը, դատապարտում ենք Հայաստանի Հանրապետութեան իշխանութիւնների կողմից ընտրութիւնների ընթացքում իրականացուած համատարած եւ համակարգային կեղծիքներն ու խախտումները, հետընտրական շրջանում ծաւալուած բռնութիւնները, մարդու իրաւունքների եւ հիմնարար ազատութիւնների սահմանափակումներն ու քաղաքական հետապնդումները, որոնք սքողուեցին «սահմանադրական կարգին սպառնացող վտանգը կանխելու եւ բնակչութեան իրաւունքներն ու օրինական շահերը պաշտպանելու» պատրուակով:

Պահանջում ենք իշխանութիւններից՝ «անյապաղ ազատել բոլոր քաղբանտարկեալներին եւ դադարեցնել «վճուկների որսը»՝ ԱԱԾ-ի եւ ոստիկանութեան համատարած հետապնդումներն ու անաբեկումները ՀՀ բնակչութեան հանդէպ, «վերացնել Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնքներում կատարուած՝ բռնատիրութեան իրաւական ամրապնդմանն ու մարդու իրաւունքների եւ հիմնարար ազատութիւնների սահմանափակմանն ուղղուած փոփոխութիւնները,

«դադարեցնել ստահող, սադրիչ, անհանդուրժողականութիւն սերմանող եւ միակողմանի լուսաբանումները լրատուամիջոցներում, ինչն արդիւնք է իշխանութիւնների կողմից դրանց անօրինական եւ ամբողջական վերահսկողութեան:

Դիմում ենք միջազգային հանրութեանը՝ «անցկացնել անկախ միջազգային քննութիւն՝ բացայայտելու մարտի 1-2-ի դէպքերի իրական պատասխանատուներին, «միջոցներ ձեռնարկել կանխելու Հայաստանում մարդու իրաւունքների եւ հիմնարար ազատութիւնների սահմանափակումները, նպատակ իրական ժողովրդավարական արժէքներով առաջնորդող հանրակարգերի կայացմանը: Յայտարարում ենք, որ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիական հասարակութիւնը վճռական է պայքարելու մարդու իրաւունքների ու հիմնարար ազատութիւնների ապահովման համար եւ չի ընկրկելու իշխանութիւնների կամայականութիւնների ու բռնաճնշումների առջեւ:

«Երիտասարդ Պահպանողականներ» հ/կ, «Երիտասարդութիւն Յանուն Ժողովրդավարութեան» հ/կ, «Զարթոնի-89», «Զինուորի Պաշտպանութեան Կոմիտէ» նախաձեռնող խումբ, «Էկոտուրիզմի Ասոցիացիա» հ/կ, «Ընդդէմ Իրաւական Կամայականութեան», «Թրանսփարենսի Ինթերնեշնլ» հակակոռուպցիոն կենտրոն, Ժուռնալիստների «Ասպարէզ» ակումբ, «Իրաւունքի եւ Ազատութեան Կենտրոն» հ/կ, Խօսքի Ազատութեան Պաշտպանութեան Կոմիտէ, Կանանց Հանրապետական Խորհուրդ, «Կանանց Ռեսուրսային Կենտրոն» հ/կ, «Կրթութեան Ասպարէզ» հ/կ, «Համագործակցութեան Եւ Յանուն Ժողովրդավարութեան», Հելսինկյան Գաղափարական Ասամբլյայի Հայաստանեան Կոմիտէ, Հելսինկյան Գաղափարական Ասամբլյայի Վանաձորի գրասենեակ, «Յոյս» հ/կ, «Մեմֆ+» հ/կ, «Պետական Կարիքների Զոհեր» հ/կ, «Մուրր Մանդուխտ Տիկնանց Միութիւն», «Ռուբան» կայուն գարգացման հիմնադրամ, «Փաստաբաններ Մարդու Իրաւունքների Համար», «Քաղաքացիական Ազգային Նախաձեռնութիւն» հ/կ

Food, Drinks, Fiesta!
Gaidz presents...
Fiesta Night!
April 5, 2008 7:30 PM @
1060 Allen Ave. Pasadena, CA 91104
**Join us for a
“Noche Muy Fantastica!”**
Donation \$30

Չեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթաթրփին
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ո՞Վ ԶՐԱՅԱՆԳԵՑ ԿՐԱԿԵԼ ՑՈՒՑԱՐԱՐՆԵՐԻՆ, ԵՒ Ո՞Վ ԳԼԽԱԴՈՐԵՑ ՄԱՐՏԻ ՄԵԿԻ ԶԱՐԴԸ

Մարտի մէկի լուսադէմին եւ գիշերը տեղի ունեցած ջարդի ու դրա հետեւանքների մասին այս օրերին խօսում են բոլորը, բայց այդպէս էլ անյայտ է մնում երկու հարց՝ ո՞վ հրահանգեց ծեծել ու կրակել խաղաղ ցուցարարների վրայ, եւ ո՞վ գլխաւորեց այդ օպերացիան:

Սկսենք Ազատութեան հրապարակում տեղի ունեցող խաղաղ նստացույցի բռնի ցրումից: Այստեղ հայրենի ոստիկանները ամենածիծաղելի մեթոտներով աշխատեցին: Նոյնիսկ աշխարհահռչակ մի քանի թերթեր գրեցին, որ Հայաստանի ոստիկանութիւնը ոչ պրոֆեսիոնալ մօտեցում է ցուցաբերել ու խաղաղ քնած մարդկանց վրանների տակ գէնք-գինամ թերթ տեղադրելուց յետոյ գնացել ու օպերացիա է իրականացրել: Խնդիրն այն է, որ 9 օր տեւող խաղաղ նստացույցի ընթացքում որեւէ խուլիգանութիւն, օրինախախտում չարձանագրուեց, չնայած որ ուժային կառույցներն ամէն ինչ անում էին այդ ուղղութեամբ: Տասնեակ դէպքեր եղան, երբ բացայայտուեցին հրապարակ ուղարկուած յատուկ սադրիչները, բայց նոյնիսկ այդ պարագայում ամէն ինչ խաղաղ էր անցնում, իսկ տեղի ունեցող երթերի ժամանակ էլ ոչ մի մեքենայ չէր քերծուած: Այս ամէնը, բնականաբար, շատ էր անհանգստացնում դարաբաղեան կլանի պարագլուխներ Ռոբերտ Քոչարեանին ու Սերժ Սարգսեանին: Նրանք օրէջօր զգում էին, որ մօտ է իրենց իշխանութիւնը կորցնելու պահը, դրա համար Ռոբերտ Քոչարեանը, վերադառնալով Մոսկուայից, մի գիշերուէս ընթացքում մի քանի խորհրդակցութիւններ անցկացրեց ու որպէս իրավիճակից դուրս գալու միակ ելք, ընտրուեց խաղաղ ցուցարարներին ջարդելու տարբերակը: Երկրի ուժային կառույցների ղեկավար կազմի հետ հանդիպման ժամանակ Ռոբերտ Քոչարեանն ամենակոպիտ ձեւով հրահանգել էր կանգ չառնել որեւէ բանի առջեւ եւ ամէն կերպ ջարդել ցուցարարներին:

Մեր ունեցած տեղեկութիւններով, Քոչարեանի այս ազդեցիկ պահուածքը ոչ բոլորին էր դուր եկել, բայց շատերը, հասկանալի պատճառներով, բարձրաձայն չէին առարկել: Նրանց վերաբերմուն-

քից Քոչարեանը հասկացել է, որ պէտք է ցուցարարների հետ դաժան վարմունքի պատասխանատուութիւնն այնպիսի մարդու վրայ դնի, ում անվերապահօրէն վստահուած է: ՀՀ պաշտպանութեան նախարարութեան հրամանատարական կազմի հետ հանդիպման ժամանակ Քոչարեանը հայ ցուցարարներին ծեծելու ու կրակելու օպերացիայի պատասխանատու է նշանակել ՀՀ պաշտպանութեան սպառազինութեան գծով փոխնախարար Եուրա Խաչատուրովին: Նա յայտնի է հանրութեանը դեռեւս պատերազմական շրջանից. հենց նա էր, որ 1992ին յանձնեց Արծուաշէնը: Խաչատուրովին էլ իր հերթին է վստահելի մարդկանց հաւաքազրել՝ ցուցարարներին ծեծելու եւ սպանելու օպերացիան «պատուով» կազմակերպելու համար: Մարտի մէկի առաւօտեան իրականացուած ջարդին ամենատարբեր տուեալներով մասնակցել են ՀՀ ոստիկանութեան կարեւոր յանցագործութիւնների դէմ պայքարի գլխաւոր վարչութեան (Ե-ի) աշխատակիցները, Ազգային ավտանգութեան յատուկ ջոկատայինները (սպեցնազը), օմոնականները եւ Զարբաղից, Վրաստանից բերուած յատուկ ծեծողները: Այլ տեղեկութիւնների համաձայն, Օպերայի բախում իրականացուած ջարդի ժամանակ իրաւապահների համագետով ցուցարարներին ծեծել են նաեւ Նեմեց Ռուբոյի, Թոխմախի Մհերի, Գոգի Գագոյի, Շմայսի եւ Ալրաղացի Լիովի թիկնապահները: Ականատեսներից մէկն էլ մեզ պատմեց, որ ջարդին անձամբ ներկայ է եղել նաեւ Ն կորպուսի հրամանատար, գնդերալ Հայկազ Բաղմանեանը, ում սպարապետ Վազգէն Սարգսեանը նարկոտիկներ օգտագործելու եւ սպային ոչ վայել այլ պահուածքի համար հեռացրել էր համակարգից: Հոկտեմբերի 27ի ոճրագործութիւնից յետոյ բանակ վերադարձած Բաղմանեանը անձամբ մատով ցոյց է տուել Օպերայի բախում գտնուող «Երկրապահ» կամաւորականների Միութեան անդամներին՝ հրահանգելով նրանց յատուկ ծեծել:

Լուսադէմին նշուած խմբերն ու նրանց ղեկավարները սուսուփուս լցուել են Ազատութեան հրապարակ: Առաջին նախագահը ներկաներին յորդորել է որեւէ կոն-

տակտի մէջ չմտնել ոստիկանների հետ՝ նշելով, որ եթէ ոստիկանները եկել են, ուրեմն իրենց ասելու բան ունեն: Բայց յարձակողները մի մասը անմիջապէս սկսել է դաժան ծեծի ենթարկել հրապարակում քայլող արթուն մարդկանց, իսկ միւս մասն էլ կտրել է հրապարակի վրանների պարանները, վրաններն ընկել են ներսում քնած մարդկանց վրայ: Ուժայինները անխնայ ծեծել են վրանների տակ մնացածներին, այդ թւում եւ կանանց՝ հնարաւորութիւն չտալով նրանց գոնէ փախչել: Թէեւ ոստիկանութիւնն ասում էր, թէ «ցուցարարները զինուած են եղել», այնուամենայնիւ «զինուածներից» ոչ ոք գէնք չի օգտագործել, միայն փախչել են: Մինչդեռ տրամաբանութիւնը յուշում է, որ եթէ մարդ նոյնիսկ մահակ ունենար իր ձեռքին, պէտք է հակահարուած տար իրեն ծեծողին, այլ ոչ թէ փախչեր՝ փորձելով մի կերպ փրկուել դաժան ծեծողների ձեռքից: Իսկ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը մինչեւ վերջին պահ մնացել է հրապարակում: Ողջ գործընթացի ժամանակ Ազատութեան հրապարակում է եղել նաեւ Քոչարեանի թիկնազօրի պետ Գրիգորի Սարգիսեանը, ով անվերջ հեռախօսով է գրուցել եւ հաշուետուութիւն ներկայացրել իրավիճակի վերաբերեալ:

Եւ այսպէս մարդիկ ցրուել են Ազատութեան հրապարակից, իսկ ոստիկանները հրապարակ լցուելով սկսել են նկարահանել այն ողբերգական ու միաժամանակ նաեւ ծիծաղելի (զինամթերքի, ներարկիչների մասով) տեսարանները, որոնցով մի քանի օր շարունակ ողորդուած էր հայաստանեան հեռուստատեսութեանը: Անհրաժեշտ կադրերը նկարահանելուց յետոյ հրապարակ են եկել ջրով մեքենաները ու լուացել Ազատութեան հրապարակում լերդացած արիւնը: Այս տեսարաններն ի հարկէ չցուցադրուեցին հեռուստատեսութեամբ: Բայց շատերն են տեսել, թէ ինչքան արիւն էր թափուել Ազատութեան հրապարակում եւ զգացել են նաեւ, թէ արեան ինչ հոտ էր գալիս այն ժամանակ, երբ ջրով մաքրում էին հրապարակը: Իսկ ինչ վերաբերում է հրապարակում հաւաքուած աղբին, ապա անշուշտ գիշերուէս ընթացքում հրապարակը կեղտոտուում էր, բայց վաղ առաւօտեան

նստացույցի մասնակիցները մէկ մարդու նման մաքրում էին ողջ տրածքը եւ աղբը կուտակում աղբամանների մէջ: Սակայն մաքրման այս գործընթացը եւս որեւէ անգամ չցուցադրուեց հեռուստատեսութեամբ:

Բայց անցնենք առաջ եւ ընդգծենք, որ երբ խաղաղ ցուցարարների վրայ բիրտ ուժ կիրառուեց, հասարակութիւնը դարձաւ անհանդուրժող ու ազդեցիկ: Բոլոր իրենց վերլուծաբան համարող մարդիկ Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակի լարուածութիւնը քննարկելիս, սկսում են Մարտի մէկի գիշերը Միասնիկեանի անուան հրապարակի մերձակայքում տեղի ունեցած ջարդից ու կրակոցներից, բայց ակնյայտ ու աներկբայ է, որ ամէն ինչ սկսուեց Օպերայի հրապարակի լուսադէմին տեղի ունեցած ջարդից: Այս վայրագ վերաբերմունքը մարդկանց համբերութեան բաժակը լցրեց, եւ Քոչարեանի հաշուարկը հենց այստեղ էր, որ սխալ դուրս եկաւ: Նա մտածում էր, որ ինչպէս 2004-ի Ապրիլի 12ին արեց, այս անգամ եւս կը ծեծէր ցուցարարներին, մարդիկ կը ցրուէին ու ամէն ինչ կ'անցնէր, կը գնար, բայց այսօրուայ հասարակութիւնը միանգամայն այլ է եւ շատ քիչ նմանութիւններ ունի 2004-ի միտինգաւորների հետ: Այս անգամ մարդկանց մի մասը ծեծուած լինելով ոչ թէ փախաւ տուն, այլ գնաց Ֆրանսայի դեսպանատան մօտ: Այնտեղ եւս ոստիկանները 6-րդ վարչութեան պետ Աշոտ Գրիգորեանի ներկայութեամբ դաժանօրէն ծեծել են մի քանի ցուցարարների, ինչը փաստօրէն աւելի բարդացրեց իրավիճակը: Այս ծեծիւն ներկայ են եղել նաեւ Ազգային ժողովի «Ժառանգութիւն» խմբակցութեան անդամ պատգամաւորները եւ ՀՀ Մարդու իրաւունքների պաշտպան Արմէն Յարութիւնեանը:

Նոյնիսկ օրը ցերեկով կայացած այդ հրապարակային ծեծը չվախեցրեց մարդկանց: Աւելին՝ նրանց թիւը կամաց-կամաց շատացաւ Ֆրանսայի դեսպանատան մօտ: Այդտեղ ինքնաբուխ հանրահաւաք էր սկսուել, չկար որեւէ առաջնորդ, բայց մարդիկ ժամանակ առ ժամանակ վանկարկում էին «Լեւոն» ու «Յաղթանակ» բառերը: Եւ

Շարք էջ 19

ABA Insurance Services logo with text: A.B.A. INSURANCE SERVICES, Life, Health, Group Health, Disability, Long Term Care, Blue Cross of California, Blue Shield of California, 1975-2008, 33th ANNIVERSARY

ԱՊԱՌՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԻՐԱԺԵՇՏ Է

ԵՐԲԵՔ ՈՒՑ ԶԵ ՎԵՐԱՔՆՆԵԼՈՒ ՁԵՐ ԱՊԱՌՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԵՏՐՈՍ ՄԱՐՈՆԵԱՆ

818 500-9585 ABA INSURANCE SERVICES 805 E. Broadway . Glendale, CA 91205 E-mail: BMaronian@AOL.com ONE EIGHT HUNDRED FOUR "HAI-TAD"

ԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ

Կ'ԱՊՐԻ ՅԱԾԸՆԸ

Յ.Ա.Կ.

Նոր Հաճընի Հիմնադրութեան Յիսնամեակը նշուեցաւ պատկառելի հանդիսութեամբ: Խանդավառ եռուգեռ կը տիրէր ամէնուրեք: Արդարեւ, Կիրակի, Մարտ 16ի երեկոյեան, Վերտիւկօ Հիլզ Գառնիթրի Գլապի մեծ դահլիճը նեղ կու գար Հաճընցի թէ ոչ հաճընցի ներկաներուն:

Ախորժաբեր ճոխ եւ առատ ուտելիքներու սպասարկութենէն ետք գործադրուեցաւ ինամեակ յայտագիր մը: Օրուան հանդիսավար՝ վաստակաշատ բեմադրիչ-դերասան

Թեան՝ ի նպաստ հայրենիքի բարգաւաճումին եւ հզօրացման»: Այս հարցադրումէն ետք, գեղեցիկ համադրութեամբ շատ ամփոփ գիծերով ներկայացուց Հաճընը, Կիլիկիոյ Չարդերը, Հաճընի անկումը, Հայաստանի մէջ Կիլիկեան քաղաքներու վերածնունդը, Նոր Հաճընի հիմնադրութիւնը 1958, Նոյեմբեր 4ին: Տուաւ մանրամասնութիւններ Նոր Հաճընի յիսնամեայ նուաճումներուն մասին: (Յակոբ Կակոսեանի լրիւ ելոյթը կարդալ քովի սիւնակին մէջ):

Ելոյթի աւարտին, հանդիսա-

Յիսնամեակի Մոմավառութիւնը

Գրիգոր Սաթամեան իր բացման խօսքին մէջ ողջունեց բոլորին ներկայութիւնը եւ ըսաւ. «հաւաքուած ենք միասնաբար նշելու Հայրենիքի Նոր Հաճըն աւանի հիմնադրութեան Յիսնամեակը: Աւան մը որ սկսաւ շատ համեստ պայմաններու մէջ, այսօր դարձած է բարգաւաճ քաղաք մը կենցաղային իր բոլոր յարմարութիւններով: Որեւէ մէկ հայ հպարտ պիտի զգայ այցելելով Հայրենիքի Նոր Հաճըն քաղաքը ու տեսնելով անոր նուաճումները»: Ապա, հրաւիրեց ներկաները, ըստ աւանդութեան, յոտընկայա երգելու Հաճնոյ Քայլերգը, առաջնորդութեամբ Յակոբ Կակոսեանի: Այնուհետեւ, յայտագրի մասին որոշ բացատրութիւններ տալէ ետք դարձեալ բեմ հրաւիրեց Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան քարտուղար եւ ժրջան անդամներէն Յակոբ Կակոսեանը, որ ընէ համառօտ պատմականը Հայրենիքի Նոր Հաճըն քաղաքին:

«Ի՞նչ կ'արժեն տօնակատարութիւնները առանց փոխադարձ սիրոյ, հանդուրժողութեան եւ միու-

վար Գրիգոր Սաթամեան մէկ առ մէկ ներկայացուց եւ բեմ հրաւիրեց Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան վարչականները, մինչ այդ կարդացուեցաւ Հայաստանի Նոր Հաճընի քաղաքապետ՝ Գէորգ Աւետիսեանի ինչպէս նաեւ Մեծն Մուրատի Անուան թիւ 4 Միջնակարգ Դպրոցի տնօրէնութեան, ուսուցչական կազմի եւ ուսանողութեան կողմէ ղրկուած ողջոյնի եւ երախտագիտութեան երկու նամակներ: Նոր Հաճընի Յիսնամեակի առիթով մեծարուեցան եւ Յուշատախտակներ ստացան կարգ մը հաճընցիներ: Իրենց յարատեւ օժանդակութեանց համար՝ Տէր եւ Տիկին Պարոյր եւ Արմէնուհի Գրաճեան, Տէր եւ Տիկին Սեպուհ եւ Ալիս Կերթմենեան, եւ Տիկին Ռիթա Իսկենտերեան: Նոր Հաճընի զարգացման եւ բարգաւաճումին ի նպաստ տարիներու նուիրեալ ծառայութեանց համար՝ Փրանսահայ Տիար Սարգիս Զուլֆեան: Որպէս նախկին ատենապետ՝ տարիներու նուիրեալ

Շաբ.ք էջ 19

ՆՈՐ ՅԱԾԸՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻ ԱՌԻԹՈՎ ՅԱԿՈԲ Ա. ԿԱԿՈՍԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԸ

Ի՞նչ կ'արժեն տօնակատարութիւնները առանց փոխադարձ սիրոյ, հանդուրժողութեան եւ միութեան՝ ի նպաստ հայրենիքի բարգաւաճումին եւ հզօրացման:

Իր պապենական հողերուն վրայ հաճընցին ծուարած իր բարձրաբերձ լեռներուն եւ անդնդախոր ձորերուն մէջ, դարերու ընթացքին խաղաղօրէն կը մշակէր իր հողը, կը կառուցէր իր տունը, եկեղեցին, դպրոցը եւ աշխատանոցը: Հաճընը վերածուած էր երկրային դրախտի մը՝ իր դալարագեղ պարտէզներով, պտղատու ծառերով, հովասուն հովիտներով, մայրիի, շոճիի եւ սօսիի բարձրաբերձ ծառերով ինչպէս նաեւ զլզլացող առուակներով:

Եւ ահա, քսաներորդ դարու սկիզբին, կը մթազնի երկինքը, կ'որոտան ամպերը, կը հարուածեն կայծակները, իսկ անագորոցն թշնամի թուրքը օտտուելով Համաշխարհային Առաջին Պատերազմի ստեղծած յարմար առիթէն կը ծրարէ արմատախիլ ընել եւ բնաջնջել Կիլիկիոյ համայն հայութիւնը: Կը տիրէ ամէնուրեք Չարդ, թալան, կողոպուտ, տեղահանութիւն եւ աքսոր: Կը հրկիզուին տուններ, եկեղեցիներ, դպրոցներ, գիւղեր ու քաղաքներ: Կ'իյնայ նաեւ Արծուբեոյն Հաճընը իննամասէ հերոսական ինքնապաշտպանութենէ ետք 1920, Հոկտեմբեր 15ին:

Մեր անմահ նահատակներու հայրենանուէր ոգին կը սաւառնի աշխարհով մէկ, վերածնած Մայր Հայաստանի մէջ կը ծիլն ու կը վերընծիւղին Նոր Զէյթունը, Նոր Խարբերդը, Նոր Արաբկիրը, Նոր Մարաշը, Նոր Արեշը, Նոր Կիլիկեան, Նոր Մուսալեռը, Նոր Երզնկան, իսկ Նայիրիի շրջանին մէջ 1958ի Նոյեմբեր 4ի պետական հրամանագրով կը հիմնուի ՆՈՐ ՀԱՃՆ Քաղաքատիպ Աւանը: 1972ին Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան նախաձեռնութեամբ Նոր Հաճընի մէջ կը կանգնի 1920ի Հաճընի Հերոսամարտին նուիրուած Յուշարձանը:

Այսօր, Յիսուն տարեկան է Նոր Հաճընը: Ունի շուրջ տասներկու հազար բնակիչ: Ներկայիս դպրոցներու մէջ կը պաշտօնավարեն 300 ուսուցիչ եւ դաստիարակ: Զորս միջնակարգ դպրոց, չորս մանկապարտէզ, երաժշտական եւ զեղարուեստի դպրոցներ, մշակոյթի տուն, հիւանդանոց, մարզադաշտ, լողաւազան: Մեծ համբաւ ունի Նոր

Հաճընի «Բիւրեղ» արտադրական միաւորումը իր ճշգրտական քարերու արտադրութեամբ:

Արդարեւ, կը հրճուի իւրաքանչիւր իրաւ հայու սիրտ՝ ի տես հայրենիքին մէջ վերածնած Նոր Հաճընին ինչպէս նաեւ մնացեալ բոլոր «Նոր»երու ծաղկումին եւ բարգաւաճումին: Հաճնոյ Հայրենակցական Միութիւնը ներշնչուած եւ լիցքաւորուած Հերոսամարտի մեր նահատակներու կտակ թողած հայրենասիրական անսակարկ նուիրեալ ոգիով, ինչպէս նաեւ խանդավառուած Նոր Հաճընի լուսաշող պաշտօն իրականութեամբ, որոշեց կարելի բոլոր միջոցներով սատար հանդիսանալ անոր: Շուրջ տասնըհինգ տարիներ առաջ որդեգրեց Նոր Հաճընի թիւ 4 Միջնակարգ Դպրոցը, վերանուանեց գալն Ազգային Հերոս Մեն Մուրաի անունով, եւ որուն կիսանդրին զետեղուեցաւ դպրոցի մուտքին: Վերանորոգեց գալն, օժտեց կեդրոնական ջեռուցումի սարքերով, կոշտղիով եւ արդիական արտաքնոցներով, համակարգիչներով եւ կարի մեքենաներով, ինչպէս նաեւ Laser Printerով: Արդիական նոր նստարաններով եւ ուսուցիչներու դաստիարակմանը: Այսուամենայնիւ, վարչութիւնս մնացուն կապի մէջ ըլլալով Դպրոցին տնօրէնութեան հետ, օրը-օրին կը հոգայ անոր կարեւոր պէտքերը: Հետեւաբար, Մեծն Մուրատի անուան թիւ 4 Դպրոցը աճեցաւ եւ ուսանողներուն թիւը 300էն բարձրացաւ 450ի: Իսկ վերջին երեք տարիներուն վարչութիւնս կը հոգայ բժշկական համալսարանի կրթաթոշակը Նոր Հաճընաբնակ յառաջագէժ ուսանողի մը: Ի միջի այլոց, Հաճընի Հիմնադրութեան Յիսնամ-

Շաբ.ք էջ 19

ATLANTIS
RESTAURANT AND NIGHT CLUB

FRIDAY NIGHTS AT ATLANTIS
ARABIAN NIGHTS

ENJOY A NIGHT OF MIDDLE EASTERN MUSIC, DANCING AND ENTERTAINMENT EVERY FRIDAY NIGHT AT ATLANTIS. ATLANTIS IS FULLY EQUIPPED WITH A REMARKABLE COCKTAIL BAR, HOOKAH BAR AND LIVE DJ.

EVERY FRIDAY, BE SURE TO WITNESS OUR LIVE BELLY DANCING SHOW FEATURING WORLD FAMOUS BELINA AND THE SAHALAH DANCERS.

- authentic cuisine
- full hookah bar
- VIP membership
- full cocktail bar
- live belly dancing
- live music and DJ

ATLANTIS
RESTAURANT AND NIGHT CLUB

626.449.4599
162 N. SIERRA MADRE BLVD.
PASADENA, CA 91107

Massis Weekly

Volume 28, No. 10

Saturday, MARCH 29, 2008

Armenia Resembling A Fascist State Protests Resume In Yerevan Amid Heavy Security

The Armenian police stepped up on Wednesday daily detentions of opposition supporters who have been gathering and strolling on a street in downtown Yerevan since the lifting of the state of emergency last Friday.

The police have been at pains to prevent more opposition rallies by circling the city's Liberty Square and dispersing groups of opposition supporters gathering outside

Police forcefully arresting citizens in Yerevan

Hundreds of them staged daily silent walks along the newly built Northern Avenue leading to the square despite random detentions carried out by law-enforcement officers on the spot. The detainees are normally set free and fined after spending several hours in police custody.

The number of detentions rose drastically on Friday, with dozens of people, many of them women, bundled into police vehicles and driven away from the pedestrian avenue. "Where are you taking me?" yelled one elderly woman with a walking cane as she was led away by several policemen.

"Get in the car, we'll go to the station and have a talk," said one of them. "I can't come with you, I need to take drugs," insisted the woman. "I can come over to the police station tomorrow."

Another, younger, woman screamed and burst into tears as she saw her husband seized by other policemen. "Where are you taking my husband," she cried. "Don't I have the right to walk with my husband? Please respond."

"Madam, it was a mistake," a plainclothes officer told her moments later. "Your husband will be let go now. Let us take you to him." She refused.

"With such steps the authorities further escalate the situation," stated Larisa Alaverdian, a parliament deputy from the opposition Zharangutyun (Heritage) party who was also at the scene.

Despite the end of emergency rule, rallies and other street protests in Yerevan remain effectively banned, with the authorities citing the need to prevent a repeat of the March 1 violent clashes in the capital. The police say any gathering of ten or more people amounts to a rally and can therefore be broken up.

The de facto ban was facilitated by amendments to Armenia's law on public gatherings that was passed by the Armenian parliament last week. Ter-Petrosian and other opposition leaders say the amendments are unconstitutional.

Continued on page 4

SDHP Chairwoman Ludmila Sarkisian: Russia Interfered In The Internal Affairs Of Armenia

YEREVAN, -- The chairwoman of the Social-Democratic Hunchak Party (SDHP) Lyudmila Sargsian believes that during the recent official meeting with the Russian president Vladimir Putin in Moscow, Prime Minister Serge Sargsian in fact established that "throughout the election and postelection processes, Russia unconditionally and one-sidedly supported the authorities' candidate" and thus "permitted itself to interfere in the internal affairs of a friendly sovereign state".

According to L. Sargsian, the 121-year-old SDHP with its traditionally pro-Russian position considers as unacceptable such interference of Russia in the internal political processes of Armenia.

"The SDHP expresses a hope that Vladimir Putin will officially deny the accusations made against him and will make an adequate statement, giv-

ing an objective assessment of the presidential election in Armenia. Otherwise, the SDHP will have to reconsider its approach to the strategic partner of Armenia - Russia. We can say with confidence that the Armenian people wants to see Russia as a friend and partner and not as an instigator and a punitive force," is said in the March 26 statement of the SDHP chairwoman.

An Open Letter to the Armenian Americans

We read with interest the joint statement of the Armenian Assembly of America, The Armenian General Benevolent Union, the Armenian National Committee of America, the Diocese of the Armenian Church of America (Eastern/Western) and the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America (Eastern/Western) regarding the recent events in Armenia.

We join them in expressing our heartfelt sympathies to all families of the victims, condemn all violent acts and expect that the perpetrators will be brought to justice.

We reaffirm our commitment to strive "toward our shared aim of strengthening an open and democratic Armenian homeland, based upon the rule of law, social and economic justice, freedom of expression and the media, and equal opportunity for all".

However, we do not understand how these noble principles could be justly served with simultaneously "cooperating with the newly-elected President and the government", when we have all witnessed how, for the past 10 years, the latter have trampled those same principles.

How can we expect "rule of law" from these authorities, when they have repeatedly violated the constitution by rigging the presidential and parliamentary elections, falsified the constitutional referendum and have made a mockery of the Oct. 27 legal proceedings, just to name a few.

What kind of "social and economic justice" can we expect from these authorities when they have created a class of oligarchs by usurping the rights of their citizens, and monopolized the economy.

What kind of "freedom of expression and the media" can we expect from these authorities, when they have banned independent TV stations from the airwaves, established a public TV reminiscent of totalitarian regimes.

What kind of "equal opportunity for all" can we expect from these authorities, when they have unjustly exploited the resources of the country, leading to a deep mistrust between them and ordinary citizens.

A country, where the authorities capriciously violate the law, trample justice, and usurp the rights and freedom of its people cannot be an inspiration to its citizens or to the Diaspora. Rather than using empty rhetoric, we should steadfastly uphold the aforementioned principles for the sake of an independent, democratic and prosperous Armenia.

Armenian Council of America

Turkish Soldiers Knew Of Dink Murder Plot

ISTANBUL -- Two Turkish soldiers admitted in court Thursday they knew of a plot to kill ethnic Armenian journalist Hrant Dink months before the murder happened, Anatolia news agency reported.

The two are the first members of the security forces to stand trial in the Black Sea city of Trabzon, where the murder was planned, amid widespread allegations that some officials condoned the killing.

The investigation is seen as a test for Ankara's resolve to eliminate the "deep state" — a term used to describe security forces acting outside the law to preserve what they consider Turkey's best interests. The 52-year-old Dink, whom Turkish nationalists hated for calling the World War I massacres of Armenians genocide, was shot dead in central Istanbul on January 19, 2007, outside the offices of Agos, the weekly newspaper he ran.

One of the defendants told the judge Thursday he had been informed of the plot in August 2006 by a relative of its alleged mastermind Yasin Hayal, Anatolia reported. He passed the tip-off to his superiors at the local paramilitary force policing rural areas, but no action was taken, he said.

"We did not do anything afterwards because we were given no instructions or orders," said the defendant, identified only as O.S.

His superiors fabricated documents after the murder to create the impression they had no prior knowledge of the plot, he alleged. He had come under "psychological" pressure to collude and lie to government inspectors who probed the conduct of the security forces, he added.

The other defendant, identified as V.S., agreed with the statement of his colleague.

The two soldiers risk between six months and two years in jail for "abuse of power." The judge decided to ask prosecutors to launch an investigation into the officials the defendants had implicated at Thursday's hearing.

Hayal's uncle has already testified that he informed the two defendants of his nephew's plans to kill Dink, but the pair sought to cover up the issue. The self-confessed hitman, 17-year-old Ogun Samast, went on trial in Istanbul last year, along with Hayal and 17 suspected associates. The trial is still going on.

Lawyers for Dink's family say the police also withheld and destroyed evidence to cover up the murder, including footage from a bank security camera near where Dink was killed. In September, two policemen went on trial in the northern city of Samsun for

Continued on page 4

Independent MP Victor Dallakian Calls For Parliament Probe Of Unrest

YEREVAN -- A prominent independent lawmaker called on Wednesday for a parliamentary investigation into the bloody post-election unrest in Yerevan, saying that it is vital for defusing Armenia's most serious political crisis in nearly a decade.

Victor Dallakian said the Armenian parliament should form an ad hoc commission that will investigate circumstances of the March 1 clashes between riot police and thousands of supporters of former President Levon Ter-Petrosian who barricaded themselves in the city center. He said the commission should consist of members of all parliament factions, two deputies not affiliated with any party as well as Ter-Petrosian or one of his representatives.

"Political process must move to the National Assembly, and the National Assembly must take on a serious role in our country's political life," Dallakian told RFE/RL.

Dallakian, who used to play a key role in past opposition protests in Yerevan but now has a more neutral stance on the government, formally circulated his motion to set up the parliamentary body on Monday. Relevant standing committees of the National Assembly have to consider and present their opinion on the motion within 30 days. Dallakian can also include the bill on the parliament agenda by having it co-sponsored by at least one third of fellow deputies.

"Of course, the idea has been, so to speak, on surface right from the

beginning," parliament speaker Tigran Torosian told RFE/RL, commenting on the initiative. "However, it is very important to clarify, as a result of discussions with parliament factions, whether this is the best way to resolve the existing issues. If so, what concrete tasks must be set for the commission and what must be the mechanisms for the commission's work?"

The parliamentary inquiry is part of Dallakian's broader package of proposals which he believes would resolve the political crisis. Those call, among other things, for the holding of snap parliamentary elections next year, the release of all arrested opposition activists who were not involved in violent acts and the reopening of two independent TV stations taken off the air in 2002.

Speaking at a news conference on Tuesday, Dallakian warned that the authorities will risk turning Armenia into a "rogue state" unless they end their post-election crackdown on the Ter-Petrosian-led opposition. He implied at the same time that Ter-Petrosian should recognize the legitimacy of Prime Minister Serzh Sarkisian's election victory.

Dallakian insisted that the new governing coalition will not be representing the vast majority of Armenians. "People voted for Artur Baghdasarian and Vahan Hovannisian because of their opposition stance," he said. "And the fact that Baghdasarian and Hovannisian have joined the coalition doesn't mean that that opposition electorate agrees with that."

Popular Fundraiser Keeps Independent TV On Air

GYUMRI -- A cash-strapped independent television station looked set to avoid an immediate closure on Monday thanks to an unprecedented fund-raising campaign that has enabled it to pay the bulk of a hefty fine imposed by the Armenian government.

The Gyumri-based GALA TV, the rare Armenian broadcaster defying the government, was controversially fined more than 25 million drams (\$81,000) for alleged tax evasion last Wednesday. Its inability to immediately pay up automatically raised the sum to almost 27 million drams.

The private channel immediately began a non-stop telethon, asking viewers and sympathizers for donations. Thousands of them have since responded to the appeal, bringing cash to its Gyumri offices and making wire transfers from Yerevan and other parts of Armenia as well as abroad. GALA collected a total of 23.4 million drams as of Monday evening and announced on Tuesday the successful end of the fund-raising campaign.

"I expected the public to react to our appeal but not on this scale," GALA's owner, Vahan Khachatryan, told RFE/RL. "We are getting donations not only

from Gyumri and Shirak region but all over Armenia. We also get many phone calls from abroad."

"I no longer feel like the owner of this TV company," Khachatryan said. "It has belonged to the public for the past several months."

The Gyumri-based GALA has been facing uncertain future ever since it broke ranks to air a September speech by former President Levon Ter-Petrosian which contained harsh criticism of Armenia's government. The speech marked the start of Ter-Petrosian's dramatic political comeback.

Tax officials raided the offices of the small station and inspected its books in late October. They claimed to have found more than 25 million drams in unpaid taxes, asking a local court to force GALA's parent company, Chap, to pay the sum.

"I have experienced very emotional moments in the past few days," said Karine Harutiunian, GALA's executive director who personally accepts the donations. "I was moved by the solidarity and kindness of our people. It was hard to watch disabled grannies come here with tears in eyes, and donate parts of their modest pensions."

US Makes Recommendation For Ambassadorship

The Ministry of Foreign Affairs of Armenia confirmed today that the Bush Administration has submitted to the Armenian government the name of Marie L. Yovanovitch as the next Ambassador to Armenia. Yovanovitch is currently US Ambassador to Kyrgyz Republic.

If accepted by Armenian authorities and approved by the US Senate, Yovanovitch would be posted in Armenia to replace the vacancy left since Ambassador John Evans was dismissed from the post in late 2006.

Last Words With Hrant Dink: A Testimony By Taner Akçam

The anniversary of Hrant Dink's assassination in the front sidewalk of his beloved newspaper Agos was marked with a memorial service and a commemorative program that followed at St. Mary Armenian Apostolic Church here, in the Nation's Capital.

The keynote speaker was Prof. Taner Akçam who is currently teaching at the Center for Holocaust and Genocide Studies at the University of Minnesota. In recent years his name has appeared frequently in the English language Armenian press and elsewhere for his courage and intellectual integrity in telling the truth of the Armenian Genocide as planned and perpetrated by the Ottoman government and its successor regimes.

His book *A Shameful Act: The Armenian Genocide and the Question of Turkish Responsibility*, has a dedication in memory of one Haji Halil, "a devout Muslim Turk, who saved the members of an Armenian family from deportation and death" and that Prof. Akçam says as a "Courageous act continues to point the way toward a different relationship between Turks and Armenians."

That statement tells a lot about his own motivation and contribution towards a "different relationship" and understanding between two nations whose history has been intertwined for the last thousand years for better and worse.

Thank God, there are growing number of Turkish intellectuals who, at a great risk for their security, comfort, reputation and even their lives, have manifested enough integrity and courage to stand up for truth.

Prof. Akçam stood tall at the packed hall of St. Mary to deliver his testimony about a man a kindred spirit with whom he had many a moments of soul-searching about human rights, Armenian concerns, freedom of speech both for outspoken Turks as well as for the Armenians. He took the audience spellbound through the fond memories the man Taner, had with the man Hrant. In all, forgetting that one was a Turk and the other an Armenian, but both proud being the citizens of one and the same country. They both stood together in challenging, better yet demending a new definition of Turkishness and being a Turkish citi-

zen.

This was, and still is to a great extent, the central point of conflict which pits the freedom advocating Turkish citizens against their own government which through a convoluted logic designates the Armenian and other Christians in Turkey as "Alien citizens" or "indigenous foreigners" an oxymoron concept if there ever was one.

Hrant dink spoke out against this racist, ultra nationalist Turkishness in the pages of his beloved Agos, said Prof. Akçam. They, Taner and Hrant, had many dreams, plans, projects to bridge this gap by establishing an Institute, a publishing house, etc.

The threats and hostile emails had ushered an "open season" on pro-democracy activists, especially Agos, which became a single target when it broke the story that Sabiha Gökçen, Mustafa Kemal Atatürk's adopted daughter, had been of Armenian origin. Hrant was summoned to the Istanbul governor's office where he was warned: "We'll make you pay."

Despite urgings, Hrant Dink stayed in the country he loved. With him now are buried his plans that could have made a world of difference in bridging the gap between the two people. "ben kalbimden geleni komu'uyorum - I am talking from my heart, this is me, my brother, this is me", quoted Prof. Akçam, a friend, a soul brother of Hrant Dink.

"Hrant Dink loved his own Armenian people and all the peoples of Turkey, and he desired more than anything to bring them together. Let us bring to fruition the task he has left to us", concluded the good professor.

* * *

The evening was spearheaded and hosted by Susan and Stepan Ohanian. A short program followed the memorial meal-Hokejash. The invocation was delivered by Pastor Emeritus Fr. Vertanes Kalayjian. Readings in Armenian and English were made from the writings of Hrant dink by Mr. Garbis Muradian. Mr. Stepan Ohanian made the introductory remarks as he presented the keynote speaker Prof. Taner Akçam. The Benediction was given by Pastor Fr. Hovsep Karapetyan.

Birth Riot: State Of Emergency Revealed The Armenian Mockocracy

By John Hughes
ArmeniaNow editor

*How many times can a man turn
his head*

*Pretending he just doesn't see
Bob Dylan – Blowin' in the Wind*

This was worse than 1996 when Levon Ter-Petrosyan put Armenia under military shutdown in the aftermath of his disputed re-election. Worse than in 2004 when Robert Kocharyan used severe force against citizens attempting some version of a “colored” revolution.

Worse, even, than 1999 when madmen strewed bullets and death in parliament. Those acted as terrorists. March 1 was collective anger. This was mass unrest that deserved recognition for reasons other than the violence dissent led to.

In these 20 days since March 1 the ambitions of a government have suppressed the will of a people.

These Armenians deserve better than the Mockocracy that has been stunningly and arrogantly imposed upon them and that will not end just because a State of Emergency has been lifted.

They deserve better than the leadership of Robert Kocharyan-Serzh Sargsyan. Better leadership than might be possible had Levon Ter-Petrosyan realized his dream to reinvent his legacy. These Armenians deserve a leader who has not yet risen. Let us pray that he/she does before 2013.

Eight people are dead. Hundreds have wounds. Thousands have been morally shot down. More than 100 are jailed. Some are on the run.

For what? Why did March 1 happen?

It is a mistake to reduce this crisis to a conflict of personalities. This was not Serzh Sargsyan vs. Levon Ter-Petrosyan. This was institutionalized corruption vs. the frustration of perpetual alienation.

These protestors were not, indiscriminately, ne’r do wells fancying a fight. These were people fed up with every election season having to choose whether to have their votes bought or have them stolen. These were people sickened by hearing international dogooders call elections “in line” with democracy, when these oppressed voters know better. The OSCE, the CIS, the US State Department safely and shamefully did not intervene while it might still have mattered. While it might have saved lives and not led to the derailing of an already wobbly attempted democracy.

Why did March 1 happen?

Because people who thought they could trust the democratic process had a brutal slap of truth that confirmed the reality of Soviet Armenia, these 17 years after the country has dropped the first half of its truer name.

Since March 1:

- Government censors have been placed in printing houses, shutting down newspapers.

- Television has been controlled more than ever by government persuasion.

- Radio broadcasts not autho-

itized by government have been taken off the air.

- International television broadcasts – CNN and EuroNews – have been interrupted when they began reports about Armenia.

- Citizens were arrested for sending text messages.

- Distribution of any literature inconsistent with government ideology is punishable by imprisonment.

- Internet sites have been blocked.

- Citizens have been detained because of political persuasion and abused while being illegally held.

- By order of the National Assembly, a new law prohibits any public gathering that is (arbitrarily) expected of encouraging dissent.

Read the news out of Tibet this week and ask yourself if this government of Armenia holds up any better than China in its treatment of citizens, abuse of power, and failure to implement common principles rightly assumed by calling itself a democracy.

A defining moment occurred a couple weeks ago when Armenia’s Ombudsman, also known as its Human Rights Defender – appointed according to Council of Europe requirement to provide an avenue of citizen complaint — criticized the government’s decision to use force on March 1.

When Ombudsman Armen Harutyunyan sympathized with the families of the dead, saying that they died needlessly, President Robert Kocharyan retorted by saying that he’d made a mistake in putting Harutyunyan in that post and that the advocate shouldn’t confuse Yerevan with Strasbourg, home of the European court of human rights.

In other words: “This is Armenia. We have our own rules here.”

It appears that, again, Armenia has revealed her true colors, and they are the red, white and blue the West wishes – without the white and blue.

Sadly, individuals and organizations in Diaspora who by their influence might pressure this leadership into reassessing its iron-fisted choke on inherently good people have not stepped up to exert the influence that money wields when politics fail.

Instead, respected individuals have been publicly silent while powerful organizations have promised “cooperation”. Why? Why not draw a line when “enough is enough” has become way too much?

Why not simply say that the dollars and pounds and euros stop until decency starts?

Why? Because the West no longer (if it ever did) holds the trump card that will decide whether Armenia comes up aces, or craps out on democracy. Leverage belongs to Mother Russia. (Kocharyan in fact said on Thursday that if the US should withdraw its \$236 million Millennium Challenge aide, Armenia would “no doubt” find other avenues of funding.)

After western aid built up Armenia’s crumbled infrastructure, authorities here used the new founda-

Continued on page 4

Letter to the Editor

the truth?

How can one have dialogue with him? What is the premise or requirements for a dialogue? I suggest that intellectuals in Armenia and the Diaspora prepare proposals for dialogue and urge the formation of a national unity government that will organize a truly democratic elections in Armenia.

Peaceful demonstrations cannot be a coup attempt or an attempt to instigate civil war. The real coup attempt to keep their power was done, as usual, by the Kocharyan/Sargsyan regime against their own people by falsifying the elections. And I side with the people. Months ago S. Sargsyan was declaring that he would win. In that case why go through all this “election” facade. Oh yes, in order to give him legitimacy and as a show to the world.

The joint statement on March 18 by the Armenian Assembly of America, the AGBU, the ANCA (behind which the ARF stands), the Diocese and Prelacy on the recent events in Armenia is disappointing to say the least. Instead of accusing the Kocharyan/Sargsyan regime for the vast falsifications of the election results, they concentrated on the events of March 1 blaming the peaceful demonstrators. The joint statement talk about the need for the “rule of law, social and economic justice, freedom of expression and the media, and equal opportunity for all”. That is exactly what the people of Armenia were demonstrating about and look what were the results. By taking this position, the signatories of this statement are encouraging the present regime to continue on its path of dictatorship. Instead, these organizations should have refused to accept the “election” results. Only through pressure we could have obtained positive change in Armenia. But it seems that another mafia exists in our midst.

Harout Sassounian’s Lincy Foundation was another organization that quickly congratulated Sargsyan as the president elect. One wonders what Sassounian will get in return?

Turkish people demonstrated peacefully in Istanbul on February 25 in front of a Turkish court in support of justice for the murder of Hrant Dink. While Armenian peaceful demonstrators are treated as the enemy by the so-called “Armenian” regime, in Turkey, Armenians are being supported by the.... Turks. I can only say that I am glad that Kocharyan or Sargsyan or anyone like them is not the President of Turkey or any other country for that matter.

Levon Ter-Petrosyan also falsified the elections in his 2nd term in 1996 and he made many mistakes. But he had the dignity to resign. If Kocharyan was any better, why didn’t he correct those mistakes? On the contrary, not only did he continue those mistakes, but he brought them to an even higher level. The October 1999 massacre in the Armenian parliament was the greatest threat to the Armenian national security executed in broad daylight. You all know how well it was covered up. Kocharyan and

Continued on page 4

Presidential elections in any country represent the only time that a people’s voice can have a true meaning or value or importance. If that vote is not respected by a ruling regime, one can not expect dialogue or National unity.

The present dictatorial regime in Armenia operates behind a facade of Democracy? Therefore by accepting the nature of the present regime in Armenia, we are negating the essence of dialogue, national unity and national security.

How can one have dialogue with Serge Sargsyan who on March 7 said: “What I want to speak about is the elimination of the consequences of the disaster.”

Why isn’t S. Sargsyan trying to find the CAUSES of the disaster and the causes of the hatred first? And one of the major causes is that Sargsyan was NOT elected by the people of Armenia. And the responsibility for the consequences of that injustice remains solely on the shoulders of the ruling regime in Armenia. How can there be 2.3 million eligible voters when the population of Armenia does not exceed 2 million, or say 2.5 million if you like? The unrest started when, within the same day, Serge Sargsyan was declared the “winner”.

Prof. Balakirian, in an article published in Massis Weekly of March 22 (see the web site below), clearly proves that the actual votes that Sargsyan could have gotten would not exceed 314,000 and the actual number of people voted were 1,123,000. <http://www.massisweekly.com/Vol128/issue09/pg2.pdf>

Not only did Serge Sargsyan declare himself the winner the same day of the falsified “elections”, but also the Catholicos Karekin II congratulated him soon afterwards, proving that the latter is nothing but a puppet of the regime and not a servant of the people. How could Levon Ter-Petrosyan welcome the Catholicos in his house?

Armenia’s ruling regime should serve the people and not the other way around. Unfortunately we are very far from being civilized to reach that level since a mafia rules the country. Is today’s Armenia what our grandparents dreamed of? AZAD ANKAKH HAYASTAN?? Is this the country of our grandparents’ dreams?

Also read what Sargsyan has said on March 7.

“Firstly I must underscore that most international organizations haven’t responded negatively. There are only one, two cases of similar proposals, the reason of which is either lack of information or even disinformation. This also means the activity of some representatives of international organizations in our country are far from perfect. Our authorities provide large-scale unbiased information for all the international organizations acting in Armenia and have expressed readiness to give additional information in case of necessity, regarding the materials they are interested in.”

What “facts” and “large-scale unbiased information” is he talking about? Until when will S. Sargsyan cover up

Dr. Verjine Svazlian To Speak On Genocide Survivor Testimonies At Ararat-Eskijian Museum

Dr. Prof. Verjine Svazlian, Leading Researcher, Museum-Institute of the Armenian Genocide and Institute of Archaeology & Ethnography of the National Academy of Sciences, Republic of Armenia, will speak at the Armenak Der Petrossian Hall of St. Mary's Armenian Apostolic Church, 500 S. Central Ave., Glendale, CA, on Tuesday, April 8, at 7:30 p.m. The lecture will be co-sponsored by the Ararat-Eskijian Museum and the National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) and will be held under the auspices of the Western Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, His Eminence Archbishop Moushegh Mardirossian, Prelate.

Since the 1950s, Svazlian has dedicated herself to collecting and recording and thereby saving from total loss the popular oral tradition communicated, in different dialects, by the Armenians forcibly exiled from Western Armenia, Cilicia, and Anatolia, as well as the testimonies, memoirs, and songs of historical character narrated by the eyewitness survivors of the Armenian Genocide.

She has presented her research in many conferences around the world and in many articles and books, including Hayots tseghaspanutyun:

Akanates verapoghneri vkayutyunner (The Armenian Genocide: Testimonies of the Eyewitness Survivors), Kilikia: Arevmtahayots banavor avandutyune (Cilicia: The Oral Tradition of the Western Armenians), and Bolsahayots banahyusutyune (The Oral Tradition of the Armenians of Constantinople).

Dr. Prof. Svazlian has been honored with the Fridtjof Nansen Memorial Medal by the Presidium of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia in 2003, the Memorial Medal "for meritorious services in the field of Genocide Studies" by the Government of the Republic of Armenia on the occasion of the 90th Anniversary of the Armenian Genocide in 2005, and the Presidential Prize and Gold Memorial Medal of the Republic of Armenia "for the valuable contribution in the recognition of the Armenian Genocide" in 2006, among many other distinctions.

More information on Dr. Prof. Svazlian's talk may be had by calling 617-489-1610, faxing 617-484-1759, e-mailing at hq@naasr.org, or by writing to NAASR, 395 Concord Ave., Belmont, MA 02478; or by contacting the Ararat-Eskijian Museum at 818-838-4862 or aem@ararat-eskijian-museum.com.

Protests Resume In Yerevan Amid Heavy Security

Continued from page 1

The situation also remained tense on Wednesday in the Vanatur suburb of Hrazdan, a town about 50 kilometers north of Yerevan. Dozens of local residents gathered there for the third consecutive day to demand the release of Sasun Mikaelian, the local parliamentarian jailed and prosecuted on coup charges along with more than 100 other Ter-Petrosian loyalists. The protest continued despite similar random detentions of their participants. The protesters, many of them schoolchildren, chanted "Sasun!" and "Freedom!".

Silent Vigil

Police cordoned off major squares in downtown Yerevan and used force to stop about 2,000 opposition supporters marching through the city center following the lifting of a 20-day state of emergency on Friday.

The protest began spontaneously outside the city's Liberty Square, the scene of post-election rallies held by opposition leader Levon Ter-Petrosian, and ended in scuffles between riot police and some demonstrators four hours later. At least two of them were detained.

The crowd was confronted and dispersed after silently marching past the site of the March 1 clashes between security forces and thousands of Ter-Petrosian supporters protesting against the official results of the disputed February 19 presidential election.

Some protesters lit candles and held carnations in memory of the dead, while others carried pictures of some of more than 100 political prisoners arrested in the ongoing government

crackdown on the Ter-Petrosian-led opposition. Several dozen activists stood silently in a candlelight vigil outside the Armenian ministries of foreign affairs and energy.

"We are mourning the deaths of innocent people and also want to express our discontent with what is happening in our country," Ani, a young university lecturer, told RFE/RL. "The state did not even express condolences to the victims' families."

"These criminal authorities did not even call a day of national mourning for the victims, and so we decided to remember them with this action," said Narek, a university student.

The 19-year-old said he took part in the March 1 unrest and is ready to attend more street protests planned by Ter-Petrosian. "I can't stop thinking about the events of March 1," he said. "A few bullets flew over my head on that day. I stayed alive miraculously."

"You've suppressed the people for 20 days," one of them complained to Afian. "When will you stop doing that?"

"We have come here to light candles for the dead," said another. "Why don't they let us do that?"

The women chanted "Freedom!" and "Shame!" as police officers wearing riot gear slowly pushed them away. Similar scenes could be observed on other approaches to the square.

A scuffle broke out when several police officers armed with rubber truncheons and electric-shock guns chased and tried to arrest a young man. Several women stood in the policemen's way and enabled the man to escape. One woman was toppled to the ground as a result.

William Saroyan At 100 Symposium At Fresno State

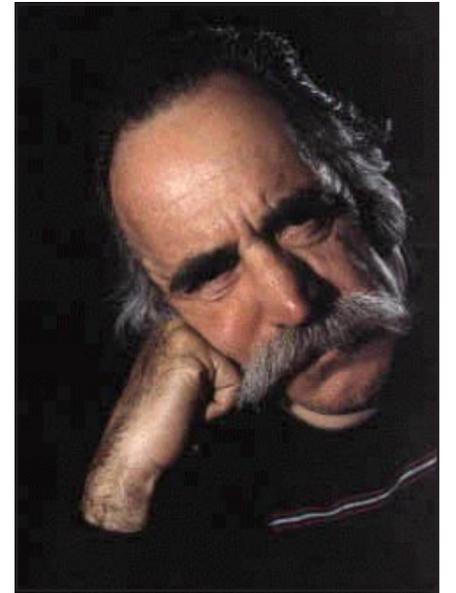
FRESNO -- The California State University, Fresno Armenian Studies Program and William Saroyan Society present "William Saroyan at 100," a symposium dedicated to the 100th anniversary of the birth of the author.

The symposium will take place at 10:00AM on Saturday, April 5, 2008 in the University Business Center, Alice Peters Auditorium, Room 191, on the Fresno State campus.

Dr. Dickran Kouymjian, Berberian Professor of Armenian Studies and Barlow Der Mugrdchian are organizing the event.

Participating in the symposium will be five scholars:

Debashis Bandyopadhyay (Presidency College, Kolkata, India), "Identity in Abject Space: Conceptualizing Normalcy in the Works of William Saroyan and Ruskin Bond"; Micah Jendian (San Diego State University), "William Saroyan's Enduring Vision"; Harry Keyishian (Fairleigh Dickinson University), "William Saroyan, Icon: Samsun Raphaelson's Jason and Saroyan's Cultural Significance, 1942"; Michael Kovacs (Gavilan College), "Saroyan One

Hundred Years Later: Let's Nibble at Some Sweet Saroyan"; and H. Aram Veesser (The City College of New York) "Saroyan's 'Late Style.'"

The symposium is free and open to the public. Relaxed parking is available in Lost J and A, the day of the symposium.

For more information please contact the Armenian Studies Program at 559-278-2669.

State Of Emergency Revealed The Armenian Mockocracy

Continued from page 3

tion to exploit their personal connections with Russian comrades that has brought astounding wealth to a few, often at the expense of social welfare. While the US was busy funding seminars on civil society, Russian investors represented by Armenian foot servants were eyeing development of

property and acquisition of resources that would scavenge a country while enhancing personal portfolios.

That's the way capitalism should work, isn't it? Having money and power guarantees the ability to create more money and power. Fine.

Let's just not call Armenia a democracy. These terrible days prove that it is far from it.

Letter to the Editor

Continued from page 3

Sargsyan both falsified their "elections" creating huge financial illegal empires. Enough is enough. The people of Armenia are human beings not slaves.

Armenia is being depopulated, what is the present regime doing about it? It is productive people who make a country grow and not a few individuals who suck the blood of the people.

Social justice must prevail in Armenia if we want to survive and prosper socially, economically and politically and be able to confront future obstacles and plan for the future. Otherwise we are doomed.

Azerbaijan has a population of 8.6 million, with a 2007 GDP of \$31 billion. What is the profile for Armenia? Kheghjali vijag. Iraroo mis goodenk

yev besdig hashivnerov g'zpaghvink. Instead of bringing together the Armenian people in Armenia and Diaspora and build a strong densely populated country, the present regime has destroyed the country, with emigration rampant in Armenia and Karabakh, and total lack of interest towards Javakhk and the destruction of Armenian cultural and historical monuments in Nakhichevan.

Armenians all over the world should denounce the so called Presidential "Elections" in Armenia and stop supporting this illegal regime and ALL their supporters in Armenia and Diaspora. This can be done through continuous political pressure and peaceful civil disobedience.

We have a lot to do for sure.

Regards,

Harout Bronozian

Turkish Soldiers Knew Of Dink Murder Plot

Continued from page 1

their role in a scandal that saw security forces posing for pictures with the gunman after he was captured there a day after the murder. This trial is also still in progress.

Dink had impressed many in Turkey with his efforts for Turkish-Armenian reconciliation and more than 100,000 people marched at his funeral.

Also Thursday, a court in Istanbul sentenced a man to three years in jail for sending hate mail and death threats to the Agos newspaper after Dink's murder, Anatolia reported. The man reportedly used racist insults and wrote that "we have many other Samasts and Catlis," referring to Dink's assassin and Abdullah Catli, a shadowy figure known as a hitman of the "deep state" who died in a 1996 car accident.

ԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅ ՍԸ

Մանուկները ընթացքին, յաճախ կը պատահին չափազանցուած յայտարարութիւններ, գովասանական կամ կատարողական: Այնպէս մը որ, մասնաւորաբար այս գաղութի ծանրաբեռնուած մշակութային կեանքէն ներս, մարդ կը տարուի մտածելու որ ուռուցիկ յայտարարութիւնները յաճախորդ որսալու միջոց մըն են, այլ խօսքով, մարդիկ հրապուրելու:

Պարագան սակայն բոլորովին տարբեր էր Ն.Ս.Մ.եան ձեռնարկին, որ կը խոստանար երաժշտական առինքնող (enchahnting) երեկոյ մը, երկու երիտասարդ տաղանդներու կատարողութեամբ:

Տաղանդներէն մէկը, հայ երիտասարդ Արիք Առաքելեանն էր, որուն ծանօթ էինք նախապէս այս գաղութը տուած երկու այցելութիւններու ընթացքին, եւ հիացած իր կատարողական արուեստի վրայ, «Սաքսոֆոն» գործիքի միջոցաւ, որ շնչային լուրջ վարպետութիւն կը պահանջէր: Արիք արդէն հասած է իր կատարողական արուեստի որոշ բարձրութեան, չըսելու համար գազաթին, եւ այդ երեկոյ մեզ իրապէս հիացուց թէ իր բեմականութեամբ եւ թէ իր գործիքի վրայ ունեցած տիրապետութեամբ: Իր ընտրած կտորները, բոլորն ալ դասական, երբեմն կարճ, երբեմն բաւականին երկար, խորապէս տպաւորեցին ներկաները, որոնք խանդավառ ծափերով եւ «պրաւօ»-ներով գնահատեցին Արիքի արուեստը:

Տակաւին յիշողութեանս մէջ թարմ է մեր առաջին հանդիպումը Արիքի եւ իր մօր հետ, Երեւանի մէջ, Ռոմէն Կոզմոյեանի գրասենեակին մէջ, երբ, տակաւին 11 տարեկան պատանի, իր մայրը գինք կ'ուզէր հրապարակ հանել: Այժմ Արիք 17 տարեկան երիտասարդ մըն է, եւ վստահ եմ, այս ընթացքով, ինք ապահովաբար պիտի հասնի իր ասպարէզի որոշ բարձրութեան:

Տաղանդներէն միւսը, ուռս

Տանիլ Թրիֆոնովն էր, նոյնպէս 17 տարեկան, որ արդէն հասած էր դաշնակահարի իր վարպետութեան բարձր մակարդակին: Ինք եւս, թէ իբրեւ Արիքին ընկերացող դաշնակի վրայ, եւ թէ, մասնաւոր դաշնակի մենակատար, ամենայն լրջութեամբ եւ ճարտարութեամբ, ներկաներուն հրամցուց հրաշալի յայտագիր մը: Ամենէն բարդ կտորներուն մէջ, Տանիլ յայտնաբերեց իր ամբողջական տիրապետութիւնը դաշնակի վրայ իր ձեռքերու հպումն երով, երբեմն մեղմ, մեղեդիաւոր, իսկ երբեմն ալ, ըստ պահանջեալ հարկին, գորաւոր հարուածներով: Նոյնիսկ այս երիտասարդ տարիքին, եւ որքան լուրջ, այդքան համակրելի, այս տաղանդը տակաւին երկար ճամբայ ունի կտրելիք, եւ շատ հաւանօրէն հասնի միջազգային բեմերու վրայ կատարող դաշնակահարի մը համբաւին: Ինք եւս, թէ իբրեւ ընկերացող եւ թէ իբրեւ մենակատար արժանացաւ ներկաներու խանդավառ ծափահարութեանց եւ պրաւօներուն:

Արդարեւ, գեղարուեստական մեծ յազգեցումով ունկնդրեցինք Սգրիապինի Սոնաթա 5-ը, Փականինի Լիճի «Լա Գամբանելլան», Մօնթիի Չարտաշն ու այլ կատարումները:

Մարտ 9, Կիրակի երեկոյեան Գերման «United Methodist Church»-ի մէջ տեղի ունեցած երկու տաղանդներու ելոյթը երկար պիտի մնայ բոլոր անոնց յիշողութեան մէջ որոնք առիթը ունեցան ներկայ գտնուելու ձեռնարկին:

Սկիզբը, Ն.Ս.Մ.եան անունով բարի գալուստի խօսք ըրաւ համակրելի Յարութ Տէր Դաւիթեան, որ մշակութի եւ հրապարակագրութեան լուրջ առաքելութեան լծուած է այս գաղութէն հզոներս:

Շ ն որ հ ա կ ա լ ու թ ի լ ն Ն.Ս.Մ.եան մեզի ընծայած այս վայելքին համար:

S.S.U.

ՊԱՏԻՒՄ ԱՐԺԱՆԱԻՈՐԱՅ ՍԱՐԳԻ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ Ի ՊԱՏՈՒԻ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՂԵԱՆ

Քանի մը օրէն, Ապրիլ 10, 2008 թուականին, նախաձեռնութեամբ «International Academy of Los Angeles» երաժշտական հիմնարկի, Կլէնտէյլի «Ալեքս» թատերասրահներս, յարգանքի երեկոյ մը կազմակերպուած է, ի պատիւ հայկական թելեվիզիոնի հիմնադիր, երաժիշտ եւ ֆիլմերու ռեժիսոր Սարգիս Մուրատեանի: Ծրագրուած է ճոխ յայտագիր մը, որուն հանդիսավարներն են Անահիտ Մարտիրոսեան, Արամայիս Ղարիպեան եւ Նունէ Սերոբեան: Յայտագրի մաս կը կազմեն գաղութի գրեթէ բոլոր սիրուած եւ յարգուած արուեստագէտներն ու երգիչները, որոնց բոլորն ալ, ապահովաբար, քաջալերանգ գտած են իրմէ, եւ յաջողած շնորհիւ Սարգիս Մուրատեանի օգնութեան: Վստահ եմ որ այս գաղութի գեղարուեստասէր հասարակութիւնը եւ յատկապէս թելեվիզիոնային արուեստի հետեւողները խուռներամ պիտի փութան «Ալեքս»էն ներս, նախ վայելելու բարձրորակ յայտագիր մը, եւ արժանի յարգանքն ու գնահատանքը մատուցելու մէկու մը հանդէպ, որ այժ, առանձինը, նկատի առած նաեւ իր ընտանիքը, 1965-ական թուականներէն առկին, ռահ-վիրան եղած է թելեվիզիոնային յայտագրերու, որոնք տակաւին, կատարելագործուած կերպով, կը հասնին հայ տուններէն ներս:

Այստեղ թող թոյլ տրուի ինձ կարգ մը մէջբերումներ ընել այն առաջին հարցազրոյցէն, որ իրեն հետ ունեցած եմ «Մասիս»-ի Ա. տարուայ Ցրդ թիւին մէջ, Մարտ 7, 1981 թուականին, ուրեմն գրեթէ 27 տարիներ առաջ: Անոնք որոնք գինք ճանչնալու եւ իր մտերմութիւնը վայելելու առիթը ունեցած են, որոնցմէ եմ ես անձնապէս. կրնան, առանց

վարանելու վկայել որ Սարգի Մուրատեանը կը մնայ նոյն անձնաւորութիւնը, եւ նոյն նկարագրային արժէքներու տէրը, ինչ որ էր իր ամբողջ հասուն, ստեղծագործական կեանքին ընթացքին: Ստորեւ կարգ մը մէջբերումներ իրեն հետ ունեցած իմ հարցազրոյցէն, թուականէս 27 տարիներ առաջ:

Իբրեւ մուտք, գրած եմ - այն ատեն -

«Հայկական ժամի տնօրէն Սարգիս Մուրատեան երիտասարդութենէն դէպի միջին տարիք ընթացող (յիշել 27 տարիներ առաջ) անձնաւորութիւն մը որուն բառերը յստակ են, մտքերը լաւ բանաձեւուած, եւ մտահոգութիւններն ալ վարակիչ: Պարզութեան եւ համեստութեան միջնորդ մը կ'արտացոլայ իր անձէն: Առանց ուռուցիկ խօսքերու, մեծ-մեծ բառերու, խօսակիցս կը խօսի հեռատեսիլի «հայկական ժամ»-ի մասին, ժամ որ ամէն Կիրակի, առաւօտեան, կը մտնէ Լոս Անձելոսի հայ տուններէն ներս, քիչ մը մշակույթ, քիչ մը լուր, քիչ մը տեղեկութիւններ, եւ քիչ մըն ալ ծանուցումներ տալու համար...»:

«Մեր գրոյցի ընթացքին, յատկապէս որ Սարգի Մուրատեան բաւարարուած չէ «Հայկական ժամ» յայտագրով եւ բովանդակութեամբ: Ինք սինեմայի եւ թելեվիզիոնի արհեստավար մըն է, այսինքն «փրօֆեսիոնալ» մը որ պիտի ուզէր ամբողջութեամբ նուիրուի իր մասնագիտութեան»:

Հայ հասարակութեան ծանօթ են իր պատրաստած ֆիլմերը, եւ անոնց ընկերացող երգերը որոնք ժողովրդականութիւն գտած են քիչ մը ամէն տեղ: Սարգիս Մուրատեան եղած է լուրջ հայկական ֆիլմեր արտադրող մը - «Պաղտասար Աղբար», «Արիւնապարտը», «Սիրոյ

Շաբ.ը էջ 3

ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՆԹԱՊԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ 88-ՐԴ ՏԱՐԵԳԱՐՁԻՆ
 Կազմակերպումներ
Հ Ա Յ Ա Յ Ն Թ Ա Պ Յ Ի Ն Ե Ր Ո Ւ
Մ Շ Ա Կ Ո Ւ Թ Ա Յ Ի Ն Մ Ի Ո Ւ Թ Ե Ա Ն
 Օրում Բաճախօ՛ւ Հալեպէ՛ն Հրատիրում
Տոքթ. Թորոս Թորանեան
 ԾԱԿԵՐՈՑ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՏԱԿԱՆ ՑԱՅՏԱԳԻՐ
 Կիրակի, 6 Ապրիլ 2008, կէսօրէ ետք ժամը 2:00-ից
 Հ.Բ.Ը.Մ.-ի Ալեք Մանուկեան Կեդրոնի «Պոլսեան» սրահի մէջ
 2495 E. Mountain St., Pasadena

ARMENIAN AINTABTZY
CULTURAL ASSOCIATION
 Presents
The 88th Anniversary Commemoration
of Aintab Heroic Resistance
 with a Luncheon and a Program

Keynote Speaker
Dr. Toros Toranian
 of Aleppo, Syria: Historian and Author

Sunday, April 6, 2008, at 2:00 p.m.
 at A.G.B.U. Alec Manoogian Center - Boyajian Hall
 2495 E. Mountain St., Pasadena

Donation/ Ծագազի՛ 535
 Children under 12/Պատանիներ 12 տարեկանէ քա՛ր 520

For Reservations Call • Տեստերը ապահովելու համար հեռաձայնել՝
 Mes. A. Khanjian (626) 353-8897, Ms. M. Ekmekjian (213) 488-1955 or Mr. H. Demirjian (818) 783-7368

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱԸ
ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ
(200 ՀՈԳԻ ԸԱՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA
ԸՆՈԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ԱՐԳԱՅԻՆ

ՌԻՍԻՍԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ԴԱՅ ԴԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ՝ ԴԱՍԱՐԱԿԱՑ ԱՆՑԵԱԼԵՆ ԵԶԱԿԻ ՆԵՐԿԱՅ

ՅԱԿՈԲ ԿԻԼԻԻՃԵԱՆ
UCLA

Փրոֆ. Ռիչարդ Յովհաննիսեանի կողմէ պատմական հայ բնակավայրերու մասին կազմակերպուած գիտաժողովներու շարքին 18րդը կայացաւ անցնող Փետրուար 29-ին եւ Մարտ 1-ին, այս անգամ նուիրուած հիւսիսարեւելեան Միջերկրականի հայկական համայնքներուն՝ գլխաւորաբար Մոսկա Լեւրան, Քեսապի, եւ Չորք-Մարգպանի (Տէօրթ Եօլ): Գիտաժողովը եզակի էր այն իմաստով, որ կ'անդրադառնար հայերու պատմական հայրենիքին մաս կազմող հողամասի մը ուր տակաւին հայեր կ'ապրին միախուծմբ իբրեւ համայնք, ըլլալ թուրքիոյ սահմաններուն մէջ

Փրոֆ. Ռիչարդ Յովհաննիսեան

գտնուող մոսկատաղեան վազըֆ գիւղի, ըլլալ Սուրիոյ մէջ ինկած Քեսապի մէջ, առանց մոռնալու Մոսալերան շարունակութիւնը հանդիսացող լիբանանեան Անճար հայկական գիւղը: Առանձնաշատ կութեան մաս կը կազմէ նաեւ լեզուական՝ բարբառային աւանդութեան վերապրումը, կենցաղային այլ երեւոյթներու կարգին:

Գիտաժողովը առիթ հանդիցացաւ քով-քովի բերելու յիշեալ շրջանի մասին գիտական ուսումնասիրութիւններու ամբողջ հոյլ մը, տարբեր բնագաւառներէ: Տեղամասի մասին ցարդ գոյութիւն ունէին պատմական որոշ ուսումնասիրութիւններ, յուշագրութիւններ, եւ առատագոյնը՝ ծամօնացած քիչ շէնքեր: Այսպիսի հանդիպում մը, իր բազմակողմանի մօտեցումներով, աւելի հաստատուն շրջարկի մէջ կը գետեղէ եղած տուեալները, պիտանին կը գատէ աղմկայինէն, եւ նոր ու անհրաժեշտ տեղեկութիւններ կը գումարէ ցարդ եղածին վրայ, թէ՛ իբրեւ հում նիւթ, եւ թէ՛ իբրեւ վերլուծական փորձ: Ամենակարեւորը, սակայն, գիտաժողովի նիւթերու արագ ընթացումը մը անխուսափելի տպաւորութիւնը կը թողու ո՛չ թէ մեր գիտցածի էականութեան, այլ չգիտցուածի ասագնութեանը: Գիտակցում մը չկատարուածին եւ սպասող անչափ աշխատանքին:

Գիտաժողովի զեկուցումներու մասին ներկայ հաղորդումը ստիպողաբար ծաւալուն է, բայց եւ այնպէս կը տրուի այն համոզումով, որ այսպիսի նիւթեր՝ որքան ալ քանի մը տարի ետք հրատարակուին գրքի ձեւով, թերեւս բնաւ չհասնին հայալեզու ընթերցողներու մէկ կարեւոր մասին, ու կորսնցուցած ըլլան նոյնատիպ մտահո-

գութիւններու եւ հետագոտութիւններու խթանումի կարելիութիւնը:

Ինչպէս արդէն աւանդութիւն դարձած է, առաջին օրուան նիստը տեղի ունեցաւ հայերէնով, այս անգամ Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ Արեւմտեան Թեմի առաջնորդարանի սրահին մէջ, Պըրպէնք: UCLA համալսարանի Պատմութեան բաժնի հայկական ամբիոնի վարիչ փրոֆ. Ռ. Յովհաննիսեանի ներածականէն ետք, առաջին զեկուցումը կատարեց Հայկական Յակոբ Չորաքեան, որ անդրադարձաւ Անտիոք-Լաուրիէ-Աղեքանդրէթ եռանկիւնի մէջ Ժ.-ԺԱ. դարերուն կազմուած հայկական բնակավայրերու իրավիճակին՝ ԺԹ. դարու կէսերէն սկսեալ, յատկապէս կեդրոնանալով Պէյլանի, Սուէտիոյ, Քեսապի, Լաթաքիոյ եւ շրջակայքի, ինչպէս նաեւ Ռուճի հովտի արաբախօս գիւղերու մասին պատմական եւ աշխարհագրական նիւթերու վրայ: Զեկուցաբերը հանգամանօրէն նկարագրեց օտար քարոզչութիւններու յառաջացուցած համայնքային արմատական փոփոխութիւնները, որոնք տուեալ շրջաններու հայութիւնը բաժնած են չորս յարանուանութիւններու: Պատմականը ըրաւ նաեւ նախորդ դարավերջին եւ Աղէտի շրջանին իւրաքանչիւր շրջանի կրած ճակատագրին, յիշելով թէ ինչպէս Ազգերու Լիկայի ջանքերով քսանականներուն զաղթականներու համար նոր գիւղեր կառուցուեցան Ամուզի դաշտին մէջ: Չորաքեան մատնանշեց թէ հայագիտութեան համար նուազ ուսումնասիրուած շրջաններ կը մնան Լաթաքիոյ մօտիկ Արամօ եւ Ղնեմիէ հայկական գիւղերն ու Պէյլանի շրջանը, ինչպէս նաեւ Ռուճի հովտի Եագուպիէ եւ լատինադաւան Գնիէ գիւղերը:

Երկրորդ խօսողն էր Փարիզէն իգապէլ-Սեդա Մաւեան, որ խօսեցաւ Քեսապի ուսումնասիրութեան պատմական աղբիւրներուն զուգահեռ բանաւոր վկայութեան եւ «մանրապատմութեան» արդիւնաւէտ օգտագործման կարելիութիւններուն մասին, ըմբռնելու համար աւելի ընդհանուր իրադարձութիւններ՝ 1909ի Չարդերը, ցեղասպանութիւնը, ներգաղթը, եւն.: Հայաստանի Հնագիտութեան եւ Ազգագրութեան հիմնարկի գիտաշխատող Վերժինէ Սվազլեան իր կարգին ներկայացուց մոսալեռացիներու ժողովրդական բանահիւսութեան կապակցութեամբ զեկուցում մը, սկսելով այն համոզումէն, որ տուեալ շրջանի հայ բնակչութեան արմատները կ'երկարին մինչեւ Մեծն Տիգրանի ժամանակները: Սվազլեան տեղեկութիւն տուաւ տասնամեակներու ընթացքին իր կատարած բանահաւաքին մասին՝ Հայաստան ներգաղթած մոսալեռացիներու բանաւոր վկայութիւններու միջոցաւ կորուստէ փրկելու համար բանահիւսութեան վիպական (հեքիաթ, առակ, տեղանուանական աւանդութիւն, կենցաղային եւ զաւեշտական զրոյցներ), ինչպէս նաեւ քնարական (օրօրոցային, խաղիկներ, մանկախաղաց, պանդուխտի, հերոսամարտի) եւ բանաձեւային (հանելուկ, շուտասելուկ, անէծք, օրհնանք, աղօթք, եւն.) նմոյշներ, ինչպէս նաեւ ծիսական սովորութիւններ: Նիստի աւարտի հարց-պատասխանի ընթացքին խօսուած նիւ-

թերու մասին հետաքրքրական վիճարկում կայացաւ ներկաներու եւ զեկուցաբերներու միջեւ:

Յաջորդ օրուան նիստերը տեղի ունեցան UCLA-ի Պրոտ սրահին մէջ, մեծ մասամբ անգլերէնով: Առաջին նիստին Սէյվ ծրագրէն Ռութ Թոմասեան պատմական լուսանկարներ ներկայացուց Մոսալեռացիներ, Քեսապէն եւ Տէօրթ Եօլէն: Հետաքրքրական էին Մոսալեռէն ազատած ապաստանեալներու նկարները Փոր Սայիտի մէջ (Եգիպտոս), ինչպէս նաեւ Պիթիասի քսանական-երեսունականներու նկարները: ՀԲԸՄի Մանուկեան-Տեմիրճեան երկրորդական վարժարանէն Մինաս Գոճայեան անդրադարձաւ Չորք-Մարգպանի երեք ինքնապաշտպանութիւններուն՝ 1895-ի համիտեան Չարդերու առեւ, Մարտ-Ապրիլ 1909-ին, եւ 1919-էն 1921, մատնանշելով թէ այդ նիւթը առաջին անգամն էր որ կ'արժանանար գիտական հանդիպումի մը պաշտօնական ուշադրութեան: Արարատ պարբերականի խմբագիր Արամ Արքունի բացակայութեան, Ռիչարդ Յովհաննիսեան կարգաց անոր ուղարկած աշխատութիւնը, որ կը վերաբերէր գլխաւորաբար Տէօրթ-Եօլի մէջ Չարդի մանրամասնութիւններու ուսումնասիրութեան, այսպիսով լոյս սփռելու համար ցեղասպանութեան վրայ ընդհանրապէս, տրուած ըլլալով այն տիրող կարծիքը թէ գործընթացը սկսած էր Զէյթունի եւ Տէօրթ-Եօլի մէջ: Արքունի զեկուցումը ապանդրադարձաւ ձեւով փաշայի կողմէ հայոց դէմ կատարուած ամբաստանութիւններուն եւ ատոնց ճշմարտացիութեան դէմ փաստարկումներու, ի վերջոյ յիշելու համար ֆրանսական աղբիւրներու այն

վկայութիւնները, որոնց համաձայն պատերազմի աւարտին վերադարձողներ փորձ կատարած էին իսլամ ընտանիքներու քով պահուած հայ կիներն ու մանուկները ետ առնելու, միւս կողմէն պատժելով Չարդերու մասնակցած անհատներ: Նիստի վերջին զեկուցումը կատարեց Գալիֆորնիոյ նահանգային համալսարան-Նորթրի-ճի հայագիտութեան վարիչ Վահրամ Շեմմասեան, որ կեդրոնացաւ Մոսալեռացի գլխաւոր վեց գիւղերու պատմութեան վրայ՝ 1840-էն 1915 թուականներու միջեւ: Պիթիաս, Հաճը Հապիպլի, Եօղունյուզ, Խտըրպէկ, Վազըֆ եւ Գապուսիէ գիւղերու 6000 բնակիչներուն համար այս շրջանը բնորոշեց որպէս խաւարէն եւ տղիտութեան անցում մը դէպի անմահութիւն՝ իրենց վիպականացած ըմբոստութեամբ: Շեմմասեան նախ խօսեցաւ ընկերատնտեսական բնագաւառի մասին: Յայտնեց թէ յիշեալ գիւղերը տուեալ ժամանակաշրջանին կը յատկանշէին իրենց բաժանումներով, հակամարտութիւններով եւ անդադրում վէճերով, որոնք արգելք հանդիսացած են արդիւնաւէտ աշխատանքի, ինչ որ գումարուելով տեղույն խիստ կլիմային ու ծանր հարկերուն վրայ, շրջանի շերամբուծութեան ճարտարարուեստին կաղալուն պատճառ դարձած է: Զեկուցաբերը յայտնեց, թէ հակառակ անոր որ օտար յարանուանութիւններու կողմէ բացուած դպրոցները կը միտէին հայերը հեռացնել մայր եկեղեցիէն, անոնք պատճառ հանդիսացան որ շրջանի երիտասարդութիւնը յառաջդիմէ կրթական կեանքի մէջ, եւ Առաքելական

Մար.ք էջ 17

Saint Gregory Ladies' Society
CORDIALLY INVITES YOU TO THE
43rd Annual
LUNCHEON & FASHION SHOW
Bon Marché
SATURDAY, MARCH 29, 2008
THE RITZ-CARLTON,
HUNTINGTON HOTEL & SPA
1404 SOUTH OAK KNOLL AVENUE
PASADENA, CALIFORNIA 91106
BOUTIQUE/SOCIAL HOUR 10:00 AM
LUNCHEON 12:00 PM
FASHION SHOW 1:30 PM
DONATION \$85.00
For tickets Call: 626/355-3789

«ԷԼԱՅԱՅ»Ի ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

ԱՆԳԻՆԷ ՔԷՇԻՇԵԱՆ-ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Այսպէս՝ գորաւոր հաւատքով եւ ոգեւորուած ներշնչուածութեամբ երգչախումբը վերջացուց համերգը փառաւոր հնչողութեամբ, թնդացնելով սրահը: Մասնակիցները արժանացան երկար ծափահարութիւններու եւ պրաւօ՝ բացականչութիւններու: Գօտեպնդուելով օրաթորիոյի պատգամով, աղօթքի եւ համբերութեան կարեւորութեամբ, վստահելով Աստուծոյ զօրութեան, ամէն դժուարութիւններ յաղթահարելու: Որչափ յուսադրիչ են խօսքերը, մանաւանդ մեր ժողովուրդին համար Հայրենիքի նոյն օրուայ տխուր իրադարձութիւններու առիթով: Երբ նոյն օրերուն հոգեհանգստեան արարողութիւններ տեղի կ'ունենան 20 տարի առաջ Սուճկայի թիւ 1-ի անմեղ զոհերուն համար, կատարուած թշնամիին կողմէ, ահա հայ իր սեփական հողին վրայ անխղճօրէն կը խոշտանքուի «Քրիստոնեայ» հայ եղբայրներու կողմէ: Որքան ստորութիւն, ինչպէ՞ս վստահիլ մեր «Քրիստոնեայ» իշխանաւորներուն: Թո՛ղ Տէրը իրենց խիղճը արթնցնէ եւ զգաստացնէ զիրենք:

Ներքեցէ՛ք, նիւթէն շեղեցայ... Մտազբաղ եւ յուզուած էի: Միթէ մեր ճակատագիրն ալ գուզահեռ մը չունի՞ այս օրաթորիոյի նիւթին:

Շաբաթ, Մարտ 1, 2008-ի երեկոյեան, Փասատինայի First United Methodist հոյակապ եկեղեցու մէջ մեծ յաջողութեամբ ներկայացուցաւ Մենսոնի զլուխ գործոց՝ ԵՂԻՍ օրաթորիոն:

Ժամանակէն առաջ բազմութիւնը լեցուցած էր եկեղեցին: Դարձեալ գովելի հովանաւորութեամբ Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Ընկերակցութեան եւ ԱՐՔ Երաժշտական Ընկերակցութեան համատեղ գործակցութեամբ, Չատկուան տօնական օրերուն առիթով, հրաշալի սրբազան երաժշտութեան համերգները պատեհութիւնը տուին հոգեպնդուելու, եւ վերանորոգելու մեր հաւատքը Աստուծոյ հանդէպ:

Համերգը բացաւ յանձնախումբի ատենապետ՝ Տօքթ. Նազարէթ Տարագճեանը, նշելով օրուան խորհուրդը եւ կարեւորութիւնը, ապա, վեր. Յովսէփ Մաթոսեան աղօթքով օրհնեց բոլորին ազնիւ աշխատանքը:

Երաժշտագէտ, խմբավար Վաչէ Պարսումեանի համար կարծես ոչ մէկ դժուարութիւն կայ: Ազնիւ, բարձրարուեստ, նպատակը տկարութիւն չի ճանչնար, անսպառ ուժ եւ կորով է Վաչէն: Տարուէ տարի դժուար եւ պահանջկոտ՝ համաշխարհային բարձրարուեստ երկեր ներկայացնելու տենչը ունի եւ կը յաջողի, իր զգացումներուն գոհացում տալով եւ ժողովուրդին ալ մակարդակը բարձրացնելով, վարժեցնելով:

Այս հոյակապ ոգեշնչող զլուխ գործոց «Էլայճան»-ն (Մենսոնի սրն) խիզախութիւն կը պահանջէ մեր համայնքէն ներս ներկայացնելու գործ մը, որ հազուագիւտ լսուած, շատերուն անծանօթ, շատ դժուար ու բարդ է: Կատարեալ երաժշտականութիւն, ծանր աշխատանք, մեծ թուով կատարողներ կը պահանջէ, նաեւ ծախսալից ու մեծ մտահոգութիւն է:

Անվարան կարելի է ըսել, որ Վաչէ Պարսումեան երգչախումբային երգեցողութիւնը հասցուցած է

նուրբ եւ զմայլելի կատարելութեան, որ մօտ 70 հոգինոց երգչախումբը, աշակցութեամբ 45 նուագողներու լարուած պիրկ բծախնդրութեամբ ներկայացուցին իրենց սովորական կատարելագործած խմբերգեցողութեան հրաշքները ներդաշնակ հնչողութիւն, հարթուած հաւասար հնչամասեր, յստակ ձայնելեւէջներու, ձայնային հարուստ գոյներ, երանգներ, բացառիկ տինամիկայի դրսեւորում, կատարեալ գուլալ գլխաձայներ: Իր հմուտ ղեկավարութեան շնորհիւ երգչախումբը հասած է արհեստավարժ մակարդակի:

Խրախուսիչ էր տեսնել «Երէկուայ» բողբոջ անդամները «այսօր» արդէն հասունցած, թարմ, փայլուն ձայներով, առջեւի շարքերը կանգնած, եւ միացած՝ մեծահասակներուն: Որքան լուրջ, եւ որքան ոգեւորութեամբ կը մասնակցէին այս կոթողային աշխատանքին: Մեծ բարենիշ մը վաչէին համբերութեան: Համերգէն ետք երբ գնահատեցի այս հրեշտակներէն մի քանին, պատասխանեցին որ հաճոյքով երգած են եւ դարձեալ պիտի ուզեն նման երգեր փորձել:

Մենսոնի մշակուած, բազմակողմանի արուեստագէտ, լեզուաբան եւ ընկերական անձնաւորութիւն մը եղած է, սիրուած՝ բոլորէն: Երջանիկ ամուսնութենէն 5 զաւակներու հայր էր: Աշխույժ, միշտ զբաղուած, երաժշտութիւն գրելով կամ նուագելով, կամ կը պարէր, մարմնամարզ կ'ընէր, կը լողար, կը գծէր կամ «Չես-Պիլիարտ» կը խաղար եւ կամ նամակագրութեամբ կը զբաղուէր:

Մենսոնի եղաւ Եոհան Սեպասդիան Պախի հիացող մը եւ անոր գործերը տարածող երաժիշտ: Հեկտոր Պիրլիոզ Լայփցիկ այցելութենէ մը ետք, խոստովանած է՝ «Եթէ մէկ Աստուած կայ՝ Bach-ն է, եւ Մենսոնի մըն ալ անոր մարգարէն»:

1846 Օգոստոս 26-ին յատկապէս Պըրմինկհամի փառատօնին համար յօրինած «Էլայճան» առաջին անգամ ինք կը ղեկավարէր 125 հոգի հաշուով նուագախումբի կազմով եւ 271 անդամ հաշուով երգչախումբով: Գործը կ'արձանագրէ փառահեղ յաջողութիւն, ու կը դասուի Haydn-ի «Creation»-ի եւ Handel-ի «Messiah»-ի համարժէք գործ:

Երկու մասերէ բաղկացած օրաթորիոն Պարսումեան կատարեալ երաժշտականութեամբ ղեկավարեց, լաւագոյնս դրսեւորելով այլազան տրամադրութիւնները, քնարական եւ տրամաթիքական խորութիւնները: Երգչախումբն ու նուագախումբը կատարեալ հասկացողութեամբ, թէքնիքով, նրբութիւններով արտաբերեցին բոլոր հակասութիւններն ու բնագրային յստակութիւնը: Ուշագրաւ էր երգչախումբի մասերու գործածած մեկնաբանական այլազան ոճերը: Անոնք երգեցին եռանդով, փայլուն, զգայնութեամբ եւ նրբութեամբ, տեքստի պահանջքին համաձայն: Որչափ քնքշութիւն կար հրեշտակներու փոքր խումբի (թ. 28) «Աչքերդ բարձրացուր դէպի լեռները...» եւ թ. 29 խառն իզական խումբի «Ան որ կը հսկէ Խորայէլին...» հատուածներուն մէջ, նաեւ թ. 31 «Տիրոջ ապաւինիր, համբերութեամբ իրեն սպասէ» հրեշտակին համոզիչ յորդորը,

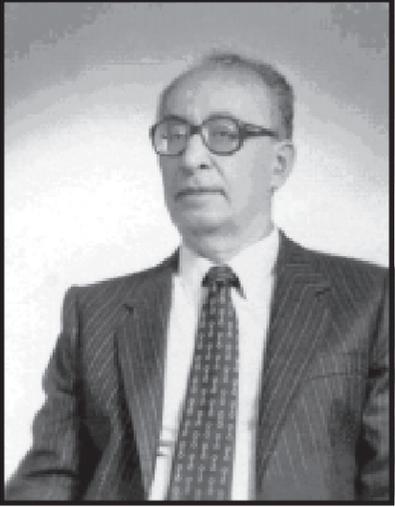
սրնգահար Սալբի Քէրքոնեանի մենանուագային ընկերակցութեամբ, այնքան համոզիչ հնչեց, բառերուն երաժշտութեան հարագատ: Խումբին արձագանգն ալ «Ան որ մինչեւ վերջ ղիմանայ պիտի փրկուի», անկեղծ աղօթքի մաղթանք մըն էր, որ երգուեցաւ ազդու զգայնութեամբ, յստակ, միաձուլ եթերային հնչիւններով: Թ. 36 հատուածը բնութեան արհաւիրքներու տեսարանը, չափազանց հետաքրքրական, գունեղ եւ պատկերալից էր. գերազանց մեկնաբանեցին նուագախումբն ու երգչախումբը: Կարելի էր զգալ փոթորիկի, երկրաշարժի դրոյզիւնները: Որչափ հանձար յօրինում է: «Ահա, կ'անցնի Տէր Աստուած, սաստիկ հողմ... Ծովը կը շարժի...»:

Մենսոնի գործերը արժեցուցին իրենց վստահուած դերը: Աչքի կը զարնէր Պաս Սթիվ Փէնսը գլխաւոր հերոս «Էլայճան»-ի պատասխանատու ծանր դերով: Հրաշալի դրսեւորեց իր դերերը, անոր

Շաբ.ք էջ 18

Հ.Բ.Ը.Մ. ԴԱՐՈՒՀԻ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԵՒ ՅՈՒՇԱՀԱՆԴԷՍ - ՀՈԳԵՃԱԾ

ՊՐՆ. ԱՐԱ ԹՈՓՃԵԱՆԻ
Մահուան տխուր առիթով
Հովանաւորութեամբ՝
ՀԲԸՄԻ Հարաւային Գալիֆորնիոյ Երջանակային
Յանձնաժողովի

Նախագահութեամբ՝
Յովնան Արք. Տէրտէրեանի
Առաջնորդ Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ Արեւմտեան Թեմի

Հոգեհանգստեան Պաշտօն
Տեղի պիտի ունենայ Կիրակի, Մարտ 30, 2008
Փասատինայի Սբ. Գիրգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ
յաւարտ Սբ. Պատարագի
2215 East Colorado Blvd., Pasadena, CA 91107
Յուշահանդէս - Հոգեճաշ ժամը 1:30-ին
ՀԲԸՄԻ Ալեքս Մանուկեան կեդրոնի
Պոյաճեան Սրահին մէջ
2495 East Mountain Street, Pasadena, CA 91104

Ծանօթ՝
Պրն. Թոփճեանի ի յիշատակ հիմնուած է մասնաւոր ֆոնտ մը՝ չքաւոր սաներու: Կը խնդրուի յիշատակի ձեր տուրքէ զերծ նուէրները ուղարկել Սանուցի հասցէին:
AGBU TAROUHI HOVAGUIMIAN STUDENTS ASSOCIATION
2495 E. MOUNTAIN STREET, PASADENA, CA 91104

ՅՈՒՇԵՐ

ՓՐԿԱՐԱՐ ԸԱՅՐ

Ռ. ԿՈՐԻԻՆ
(Շարունակաբար «Մասիս»-ի
նախորդ թիվում)

Ինչպես նկատեցինք Ռիման
պոետրուած աղբիւրի էր նման,
անտրամադիր էր եւ վրդովուած,
նա այդ գիշեր իր հոգեկան յուզ-
մունքը արտայայտեց հենց Արտե-
մի տուն ներս մտնելիս, բարկացած
ասել էր.

-Միթէ՞ բախիք չունես:

Այս խոռովքը գալիս էր իր
ընկերուհու՝ էլիզաբէթի հետ առա-
ւօտեան ունեցած հեռախօսազրոյ-
ցից յետոյ, որը սնապարծութեան
հովերից փքուելով բորբոքել էր
Ռիմանի նախանձը, նա գանգելով
ասել էր.

-Ռիմա ջան, չես իմանում,
ինչ եմ արել:

-Չէ, շուտ ասա՛, ինչ ես արել,
դէ՛հ, ասա՛, տեսնե՛մ:

-Պատրաստութիւն եմ տեսել
նոր տարին շատ լաւ տօնել ու
ամուսինս՝ Ռոժէն, ինչ որ պատ-
ուիրել եմ իմ եւ երեխայի համար
գնել է, ամէն ինչը եւրոպական՝
թափ շորեր, ոսկի վզնոց, պայու-
սակ, կօշիկներ եւ ուրիշ շատ
բաներ, լսո՞ւմ ես:

Այսպէս սոյիկ-մոյիկ կանայք
հպարտանում են եւրոպական հա-
զուստ եւ արդ ու զարդ գործածել,
հոգ չէ թէ եռապատիկ գումար են
վճարում, դրանով հանդերձ որ
տեղականը կալ աւելի արժան է
դիմացկուն:

-Հա՛, լսում եմ, շնորհաւոր
լինի եւ բարով մաշեցնես:

Վերջին բառերը արտաբեր-
ուեցին նուազ եւ խեղճացած ձայ-
նով, կարծես նախանձի գրգիռ
անցած նրա մարմնով: Ռիման իր
նստած դիրքը փոխեց, աւելի ընկճ-
ուած կեցուածք ընդունեց, ձայնա-
փողը աջ ձեռքից փոխանցեց դէպի
ձախը եւ շարունակեց լսել էլիզա-
բէթի պարծենկոտ խօսքերը:

-Դրանից աւելին այն որ
տնափոխել ենք եւ գնացել Միր-
դամադի վերելի կողմերը, մի մեծ
մաշալ(հոյակապ) յարկաբաժին ենք
վարձել, ինչ լաւ տեղ եւ ինչ
հոյակապ շէնք, պիտի գաս եւ
տեսնես:

-Աչքիս վրայ, անպայման մի
օր կը գամ:

-Նաեւ այն իմացիր աղջի, որ
որոշել ենք նոր տարւայ գիշերը
Քիշում տօնել:

-Միթէ մենակ էլ կը լինի նոր
տարի տօնել:

-Ռիմա ջան մենակ չենք, մի
բանի ընկերներով ենք:

-Լաւ է, լաւ, ուրախ ընդառաջ
գնաք նոր տարուն:

-Բա դուք ինչ էք մտածել
Ռիմա ջան, եթէ կը սիրէք, դուք էլ
մեզ հետ արէք:

-Տեսնեմ, մենք էլ մի բան
կանենք:

-Ուրեմն սպասում եմ քո գան-
գին, նօթ արա մեր նօմերը:

-Բայց, էլիզաբէթ, ինձ ասա՛,
տեսնեմ էդքան դրամ որտեղից,
չլինի գանձ էք ճարել:

-Վա՛յ, աղջի, ինչպէս թէ որ-
տեղից, Ռոժէից պահանջել եմ,
որտեղից ուզում է թող բերած
լինի, իմ գիտնալիքը չէ, միայն
թէ ես ուզում եմ լաւ ապրել,
սիրամարդի պէս սիրուն եւ գեղե-
ցիկ երեւալ, բա ինչի համար եմ
մարդ արել:

Հեռախօսազրոյցը աւարտելուց
յետոյ Ռիման մնաց տեղում ան-
շարժ նստած, ով գիտէ խորասուզ-

ուելով մտածումների մէջ: Նա
մոռութիւն կախել էր, լուռ ու մունջ,
աչքերը անթարթ պատուհանին
սեւեռած: Առերեւոյթ դժգոհ էր իր
վիճակից, ով գիտէ անիծում էր իր
բախտը, առանց գիտակցելու որ
երջանկութիւն ասուածը մարդ ան-
հատի միջոցով է ձեռք բերում,
ուրիշի տուածը ժամանակաւոր եւ
նպատակադրեալ է, անովէն ջուրը
գոլ չի լցնում: Երանի կշռադատէր,
ծանր ու թեթեւ անէր էլիզաբէթի
ասածները, որքանով նրանք ըն-
դունելի էին... Ինչպէս երեւում է,
նրա թեթեւսոյիկ խօսքերը այնպի-
սով էին Ռիմանի հոգիները, հաւա-
նաբար ինք առաւել շքեղ կեանքի
սպասելիքներ ունէր քան ընկերու-
հին՝ իրեն առաւել նկատելով ընկե-
րուհուց:

Ռիման լաւապէս ճանաչում էր
ընկերուհուն, նրա հետ դասընկեր
էր եղել, մանրամասն տեղեակ էր
նրա անցեալից, թէ ինչպէս դասերի
մէջ անընդունակ եւ ծոյլ էր եղել
յեղեղուկ սիրային շրջան անցնե-
լով, հազիւ ուրիշների օգնութեամբ
աւարտել էր միջնակարգը, իսկ ինք
հակառակ պատկերն էր ներկայաց-
րել, գօր ու գիշեր սովորում էր եւ
գերազանց թուանշաններով ար-
ժանացել աւարտական վկայակա-
նին, այն էլ առանց սիրային ար-
կածների անցնելով ողջ ուսումնա-
կան կեանքը: Նա այս համեմատու-
թիւնն անելով նպատակ ունէր իր
յուզման պատճառը արդարացնել
եւ հաստատել, թէ իրեն արժանի
պիտի լինէր փառաւոր կեանք ապ-
րել, ոչ թէ ներկայիս խեղճ վիճակը
ըստ իր համոզմամբ:

Պարզապէս երեւում էր, որ
Ռիման ծանծաղ մտածելակերպ ու-
նի, կարծում էր չար նախանձով,
տրտմելով եւ թունդ լինելով եր-
ջանիկ կեանքի կը հասնի, ո՛չ,
սխալում էր. թիւր տրամաբանու-
թիւն, գեփիւռն է թովչանք պատ-
ճառում, ոչ թէ փոթորիկը: Ուսու-
մը չէ միայն փառաւոր կեանքի
բանալին, այլ՝ նրա հետ գուզըն-
թաց խելք ու գիտակցութիւնն է,
ճիշտ մտածելն, ապագայի համար
յստակ ծրագիր ունենալն է հան-
դերձ տքնաշան աշխատանքի եւ
կեանքի փորձառութիւնով, նաեւ
նկատի առնելով իր շփումներն եւ
յարաբերութիւններն ինչ տեսակ
խառնուածքով եւ նկարագրի տէր
անձերի հետ է եւ այսպէս նրանց
նիստն ու կացը:

Ռիմանի հոգեկան վրդովմուն-
քը անհիմն պատճառներ ունէր,
նախ ինչ փաստերով էր ընդունում
ընկերուհու ասածները, թերեւս նա
յետին նպատակներ ունէր, որով-
հետեւ եթէ յաջողութիւններ կան,
նրանց շեփոթահարելու կարիքը
չկայ, եղած դէպքում ցուցամոլու-
թիւն է: Մարդիկ խելք ունեն, աչք
ունեն, հասկացողութիւն ունեն, ամէն
ինչ ըմբռնում եւ տրամաբանում
են: Այդուհանդերձ մարդարարա-
ծի անկապտելի իրաւունքն է, որ
ըստ կարողութեան եւ ընդունա-
կութեան յառաջադիմի եւ արժա-
նավայել կեանք ստեղծի՝ ճիշտ եւ
օրինաւոր ճամբէքով: Իր յաջողու-
թիւններով ուրիշներին եւս ուրա-
խացնի եւ մասնակից դարձնի,
որպէսզի կեանքը քաղցրանայ եւ
իմաստաւորուի:

Ռիման շուարած վիճակ ու-
նէր, չէր իմանում ինչ անէր, ձեռքը
գործի չէր գնում: Կտրուկօրէն
որոշում էր, ինչպէս որ եղել է
Արտեմից մի մեծ գուզարտ առնի իր
սրտի ցանկացած կարիքները հո-

գալու համար, եթէ քաղցրութեամբ
չեղաւ, կուով առնի, այս այնպիսի-
ուած սպասումի մէջ անցկացրեց,
մինչեւ Արտեմն եկաւ:

Ռիման իր մտադրութիւնը
ծածկում էր յարմար առիթով
պոռթկալու համար, ուստի նա
խոհանոցից ամուսնուն կանչում է.

-Արտե՛մ, սեղանը պատրաստ
է, արի՛, հաց ուտենք:

Արտեմը մօտենում
է սեղանին, քնքշութեամբ հարց է
տալիս.

-Ի՞նչ ես եփել.

-էս է, որ կայ, ինչ փող ես
տուել, որ քո ուզած բանը պատ-
րաստեմ:

-Ռիմա ջան, ես դժգոհ չեմ,
ինչ որ դուք կերել էք, ես էլ
կ'ուտեմ, միթէ՞ իմ արիւնը ձեզա-
նից կարմիր է:

Արտեմի պատասխանը
գրգռիչ չէր, այլ միասնական կեան-
քի սրտցաւ մօտեցում էր, որը
առիթ չդարձաւ Ռիմանի գոռգո-
ռոցին, նա դեռ հանդարտ էր
խօսում.

-Լսի՛ր Արտեմ, նոր տարին
մօտենում է, ինչ ես որոշել:

-Միասին մի բան կ'որոշենք,
որ ընտանիքով ուրախ անցկաց-
նենք նոր տարուն:

-Արտե՛մ, նոր տարին գալիս
է, մենք ամէնքս հագուստ կ'ուզենք,
նուէրներ պիտի գնենք, մէկ խօսքով
շատ բաների համար դրամ պէտք
ունենմ.

-Դրամ ասելով որքան ես ցան-
կանում:

-Դէ՛հ, էլի մի մեծ գուզար.

-էս վիճակում էդքա՞ն գու-
մար.

-Ինչքան է, որ այդպէ՞ս գար-
մացար.

-էդ գումարը որտեղից տամ,
տեսնում ես մինչեւ ուշ գիշեր
աշխատում եմ, որպէսզի կարողա-
նամ վեց հոգու փոր կշտացնել, տան
դեստը (մասնավճար) տամ եւ մի
բան էլ տնտեսեմ հետագայի հա-
մար. էդքան դրամ չեմ կարող
դասաւորել:

Ռիմանի խաղաղ դիրքը փոխ-
ուեց, դէմքը սիրթնեց եւ անզգա-
մօրէն ճչաց.

-Ի՞նչ ասացիր, չես կարո՞ղ.

-Առայժմս հնարաւոր չէ, յե-
տոյ տեսնեմ, ինչ կարող եմ անել.

Խոհանոցի դուռը ծածկուած
էր, այնպէս էր երեւում, որ տան
միւս անդամները մնջիկ քնած են,
ոչ մի ձայն չէր լսոււմ, Ռիման
զգաց, որ ժամանակն է, իր սրտի
փուռը դատարկի, մտադրութիւնը
իրականացնի, ուստի սկսեց գան-
գատը, որը խոր վիճաբանութեան
քաշեց.

-Ա՛յ մարդ, էս ինչ վիճակ է, որ
մենք ունենք, տեսնում ես, նոր
տարին մօտիկ ա, մեր ծանօթ
ընկերները եւ հարազատները
ծրագրում են շքեղութեամբ դիմա-
ւորելու նոր տարին տնային եւ
ակումբային հանդէսներով: Ընտա-
նեկան կազմերը պատրաստութիւն
են տեսնում նոր հագուստներով,
նոր կօշիկներով եւ ոսկի զարդե-
ղէններով զուգուեցու եւ զարդար-
ուելու, բայց արի ու մեր շորերը
տես, այնան ծառի ենք նմանում:
Ես յոգնել եմ իմ կեանքից, երիտա-
սարդ կեանքս ջրի նման գնում է
առանց վայելելու, էս ինչ դէյրաթ
(պատուազգացութիւն) ա, որ դու
ունես, անճարակ մէկն ես, անտար-
բեր ու անհոգ...
-Դու էն Աստուածդ կնիկ, էս
ագիդ (սիրելի, թանկագին) օրւայ
չեմին մեր կեանքը սեւ մի անի,
ա՛խր, ինչ ես օգտուում քո այս
անտեղի դժգոհանքից: Ասա՛, տես-
նեմ, ինչդ է պակաս, էս մեր
սեփական տունը, էս մեր մարալ
երեխաները, էս մեր պատուաւոր
կեանքը, մեզ համար համեստ կեան-
քով ապրում ենք, կամաց-կամաց
առաջ կը գնանք, մի անգամից չի
լինի կտուրը թռչել, վատահ նոր
տարւայ համար էլ մի բան կը
մտածենք:

-Ի՞նչ ասացիր, պատուաւոր
կեանք, թէքեմ էս կեանքի մէջ, մէկ
Շարք էջ 18

**MELODY INTERNATIONAL
MUSIC SCHOOL Inc.**
ՄԵԼՈՏԻ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ

Join Our New Music School in Pasadena
By Experineded & Educated Teachers

Piano, Keyboard, Violin, Viola, Vocals, Singing, Guitar,
Bass, Flute, Duduk, Drums & Percussion lessons for all
ages and levels

Professional Digital Recording studio
for all your audio recording needs

1060 N. Allen Ave. #D Pasadena, CA 91104
Phones: (626) 797-8867 & (818) 599-1606
and
334 N. Central Avenue Unit 202
Glendale, CA 91203
Phones: (818) 244-8244 & (818) 599-1606
Visit us at: www.musiclessons4u.com

ՀԻՄՆՍԻԱՍՏՐԵԻԵԼԵԱՆ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ՝

Շարունակում է էջ 14-էն

եկեղեցիին ստիպուել իր կարգին դպրոցներ բանալ՝ մրցելու համար:

Յաջորդ նիստին, Լոնտոնի Իենիվըրսիթի Գոլդեն Ծուշան Փաթթի հետաքրքրական վերլուծումը կատարեց քեսապցիներու ինքնութեան յենակներու փոխարկումին մասին: Այդ ինքնութիւնը դարեր շարունակ հիմնուած էր մեծ մասամբ գերդաստաններու եւ տեղացուութեան՝ սեփական հողի եւ ֆիզիքական վայրի հետ կապին, ինչպէս նաեւ հասարակաց անցելի մը գիտակցութեան վրայ. «քեսապցի» անուանումը կը սկսէր տիրական դառնալ միայն երբ մարդ հեռանար տուեալ գիւղերու սահմաններէն: Անցեալը, որպէս ինքնութեան շարժական մէկ ստորոգելին, տիրական դարձաւ 1947-ի շուրջ՝ Ներգաղթի օրերուն, երբ «քեսապցիական» հողակեդրոն ինքնութեան անցումը մը արձանագրուեցաւ դէպի աւելի ընդհանուր նոյնացում մը «հայկականութեան» գաղափարին հետ, որ այս անգամ հիմնուած պիտի ըլլար կուսակցութիւններու, գրողներու եւ կղերի հայթայթած մտապատկերներուն վրայ: Նոր Հայաստանի մը հանդէպ հաւատքը, այսպէս, պատճառ եղաւ որ համայնքի գրեթէ կէսը կարենայ ինքզինք անջատել հողէն, ներգաղթի միջոցաւ անձանօթ հողի մը վրայ գիտակցօրէն ձեռնարկելու համար նոր եւ ընտրովի հայրենիքի մը գաղափարի կերտումին:

Իւթերեսի համալսարանէն) Հոլանտա (Սեդա Ալթուկ կեդրոնացաւ թուրք-սուրիական սահմանի վրայ այդ սահմանի փորձընկալումին եւ ստոր ազդեցութեան վրայ՝ համայնական ինքնութիւններու կերտման գործընթացին կապակցութեամբ, բաղադատական հայեացքի տակ առնելով Քեսապը եւ սահմանի միւս ծայրամասին գտնուող սուրիական ձեզիբէի հայերը: Ձեկուցաբերը քննարկեց յատկապէս 1915-ի եւ 1936-էն 1940 թուականներու յիշատակներու դերը Քեսապի հայերու համայնական ինքնութեան կառուցումին մէջ, դիտարկելով զանոնք սահմանամերձ տեղական պատմամբնութիւնը: Ասոնց համաձայն, սահմանը յատուկ եզականութիւն մը ունի թէ՛ որպէս շօշափելի իրականութիւն եւ թէ՛ որպէս փոխաբերութիւն մը որ իր մէջ կը ներփակէ կորուստն ու փորձընկալումը բունութիւնը: Ալթուկ պնդեց թէ ատիկայ է գլխաւոր յղակետը որ տեղւոյն հայերու գոյութեան իմաստը կը գետեղէ թրքական ինքնութեան դէմ-յանդիմութեան առնչութեան ծիրին մէջ:

Հայկական Յակոբ Չորաքեան երկրորդ եւ փայլուն գեկուցումը մը տուաւ Քեսապի մասին՝ «իբրեւ սփիւռքահայ գաղութ», բնորոշումը մը որ անշուշտ վիճելի է, թէ՛ «սփիւռքահայ» եւ թէ՛ «գաղութ» անուանումներու գծով: Չորաքեան նկարագրեց թէ ինչպէս 1919-1921 նախկին 7000 քեսապցիներէն շուրջ 2000-ը վերադարձած էին տուն, հիմնելու համար Քեսապի Ազգային Միութիւն մը, որուն իրաւասութիւնները յետոյ պիտի ստանձնէին ֆրանսական իշխանութիւններու կողմէ: Համայնքի չորս յարանուանութիւնները կարեւոր ցնցումներու պիտի ենթարկուէին. 1930-1940-ականներու ազգայնական շարժումին հետեւանքով աւետարանականներու մէկ կարեւոր մասը գանգուա-

ծային կերպով պիտի վերադառնար մայր եկեղեցի, իսկ լատին համայնքը պիտի լուծուէր հայ կաթողիկէներու մէջ: Կարեւոր էր այն մատնանշումը, որ թէեւ Քեսապ 1939-ին ազատած էր թուրքիոյ կցուելէ, այնուհանդերձ գիւղերու կալուածներն ու արօտավայրերը մնացած էին սահմանին միւս կողմը, ինչ որ հետեւողական դժուարութիւններ պիտի պատճառէր տնտեսական գետնի վրայ, նախ շարժառիթ դառնալով արտագաղթի, եւ յետոյ բնակչութեան կէսը մղելով դէպի Հայաստան՝ 1947-ին: Արտագաղթը պիտի շարունակուէր մինչեւ եօթնասուականները, երբ հետգհետէ գրօսաշրջային ճարտարարուեստ մը պիտի յառաջանար Քեսապի մէջ: Ներկայիս Քեսապ ամարանոցային քաղաք է, երբ բնակչութիւնը (ամառանոցներու հայ եւ ոչ-հայ տէրեր եւ այլ այցելուներ) կը տարուբերի հարիւր հազարէն կէս միլիոնի միջեւ: Ձմրան բնակիչները հայեր են միայն:

Կէսօրուան դադարի ընթացքի Մուսա Լեւ ընկերակցութեանէն Յակոբ Փանոսեան (Նորթրիճ համալսարան) եւ Քեսապի կրթափոխան Հրայր Աթիկեան հակիրճ բացատրութիւններ տուին Մուսատաղի եւ Քեսապի բարբառներուն մասին, շատ հաճելի ընթերցումներ կատարելով անոնցմէ: Նշեցին թէ կան երեք ենթաբարբառներ՝ գրեթէ նոյն բառապաշարով, սակայն տարբեր առու գանութեամբ. Խտըրպէկ-Եօղուն Օլուկ-Վազըֆ, Պիթիաս-Հաճը Հապիպլի, եւ Գապուսիէ, իսկ Քեսապի բարբառը ընդհանրապէս նման է մուսատաղեանին:

Յետմիջօրէին երկու նիստեր եւս կայացան, որոնցմէ առաջինին սկիզբը Սոնա Ալթուկեան գեկուցեց Մուսա Տաղի բանահիւսութեան մասին: Ան պատմեց թէ ինչպէս 1960-ականներուն սկսած էր Մուսա Տաղի բանաւոր աւանդութիւնները արձանագրել Լիբանանի Այնճար գիւղին մէջ, ուր հաստատուած էին Սանճագէն եկած վեց գիւղերու բնակիչները: Բանահաւաքի արդիւնքն են շուրջ 300 գրողներ, որոնցմէ արեւմտահայերէնի վերածուած են հարիւր հատ:

UCLA-ի հայագիտական ուսմանց թեկնածու Արա Սողոմոնեան սահիկներով տպաւորիչ ներկայացում մը կատարեց Ֆրանց Վերֆէլի հոչակաւոր վէպի հոլիվուտեան նկարահանման ողբականին մասին, որ մօտ օրէն «դարաւոր» պիտակին արժանի պիտի ըլլայ: Ուսումնասիրութիւնը հիմնուած էր գլխաւորաբար պետական վաւերութիւններէ քաղուած տեղեկութիւններու վրայ: Սողոմոնեան սկսաւ 1934-ին Մեթրօ-Կոլտուին-Մէյըրի կողմէ վէպի նկարահանման իրաւունքներու գնումէն, որ ընկերութեան կողմէ տնտեսապէս շատ խոստմնալից ունեցուածք մը որակուած էր ատենին: Ատոր ձակատագիրը սակայն, ի վերջոյ, կանուխ բնորդ մը պիտի հանդիսանար Պետական քարտուղարութեան եւ Հոլիվուտի միջեւ շարժանկարի գրաքննութեան եւ ինքնագրաքննութեան, միաժամանակ լոյս սփռելով թուրքիոյ կողմէ միջազգային ճնշումներու ներկայ քաղաքականութիւնը յառաջ մղող մարտավարութիւններուն վրայ: Վերոյիշեալ ժամանակաշրջանին թուրքիա կրցած էր յաջողիլ ժապաւէնին արգելք հանդիսանալու իր նպատակին մէջ՝ գլխաւորաբար դիմելով եւրոպական շուկաներու (յատկապէս Ֆրանսայի) մէջ ՄԿՄ-ի եւ

ընդհանրապէս հոլիվուտեան ժապաւէններու դէմ պոչքոթ պարտադրելու սպառնալիքին: Կարելի չէ այստեղ խուսափիլ մտածելէ այն մասին, թէ ֆրանսական պետութեան բախտորոշ միջամտութիւնը շատ բան որոշեց հայոց արդի պատմութեան մէջ, եւ այդ տարբեր ճակատներու վրայ, քեմալականութեան հետ քանակականներու համաձայնութեան մինչեւ քառասուական թուականներու Սանճագը եւ հայոց Աղէտին միջազգային հանրային կարծիքի յիշողութեան շոգիացման յաջող ջանքերը:

Տէյվիսի մէջ Գալիֆորնիոյ համալսարանէն Քիթ Ուոթընիօ վերլուծումը կատարեց Աղէքանդրէթի 1937-1940-ի տագնապին մէջ հայոց դերակատարութեան մասին, հիմնուելով Ազգերու Լիկայի եւ Ֆրանսական Խնամատարութեան արխիւային նիւթերու, ինչպէս նաեւ բանաւոր եւ լրագրական աղբիւրներէ քաղուած փաստերու վրայ: Ազգային ինքնորոշման ուղիւնեան հայեցակարգի Սանճագի մէջ խեղաթիւրեալ կիրարկումը քննադատելով, գեկուցաբերը շեշտեց թէ այդ առթիւ հայոց քաղաքական կողմնորոշումներն ու ֆրանսացիներու, Ազգերու Լիկային, ալեւիններու եւ արաբ ազգայնականներու դիրքորոշումները ոչ միայն պիտի ազդէին հայոց ճակատագրին, այլեւ Սուրիոյ արաբ ազգայնական շարժումի ապագայ զարգացումին եւ Ազգերու Լիկայի օրինաւորութեան ընկալման վրայ: Պատահածը նոյնպէս հարցականի տակ պիտի դնէր միջազգային համայնքի կողմէ հանրաքուէային միջոցառումներու գործածութիւնն ու շահագործումը՝ այսպէս կոչուած «փափուկ» ցեղային մաքրագործումներ իրագործելու համար:

Հանդիպումի վերջին նիստին Սթէյնֆորտի համալսարանէն Հրանտ Խաչատուրեան բաղադատական վերլուծում մը փորձեց Պէքայի դաշտի (Լիբանան) մուսատաղցիներու Այնճար եւ անոր կից գտնուող արաբական Մաթտ էլ Այնճար գիւղերուն միջեւ: Ձեկուցման տուեալները կու գային խօսողի կողմէ 1963-1966 յիշեալ երկու համայնքներուն մէջ կատարուած ազգագրական եւ հոգեբուժական հարցախոյզներէ, որոնց նպատակը եղած էր այդ տուեալներու ընդմէջէն հետազօտել մշակոյթի, անձնականութեան եւ հոգեբախտաբանութեան միջեւ եղած առնչուութիւնները: Խաչատուրեան նշեց թէ հակառակ այն իրողութեան որ այնճարցիները երկուքուկէս տասնամեակ միայն գտնուած էին այդ հողերուն վրայ, զանոնք կրցած էին վերածել կոկիկ բնակավայրի՝ երեք եկեղեցիներով, մանկապարտէզէն մինչեւ երկրորդական վարժարան տարածուող կրթական ցանցով, եւ աւելի քան երկվեցեակ մը ընկերային կազմակերպութիւններով: Արաբական գիւղը, իր կարգին, դարձ մը աւելի երկարող իր գոյութեան ընթացքին շատ բան չէր փոխած իր

գոյութեան մէջ եւ ունէր միայն նախակրթարան մը եւ փոքր մզկիթ մը: Խաչատուրեան այնճարցիներու իրենց միջավայրին յարմարելու յաջողութիւնը վերագրեց թէ՛ արտաքին ազդակներու, եւ թէ՛ մշակութային եւ հոգեբանական յատկանիշներու, իր եզրակացութիւնները ընդհանրացնելով ընդգրկելու համար նաեւ սփիւռքեան համայնքներու կողմէ աշխարհագրական եւ մշակութային այլազան պայմաններու մէջ յառաջդիմելու կարողութիւնը: Ձեկուցման հետաքրքրական կէտը սակայն, հարցախոյզի մասնակիցներու անհատական գիծերու եւ վկայութիւններու ընդմէջէն փնտռուածքն էր այն հոգեբանական գիծին, որ ենթակաները վճարելու ստիպուել էին՝ կարելի դարձնելու համար նոր միջավայրի մէջ յաջող պատշաճումը:

Իր երկրորդ ներկայացումով գիտաժողովի վերջին գեկուցաբերը եղաւ Վահրամ Շէմմասեան, որ մանրամասն կերպով կեդրոնացաւ թուրքիոյ մէջ մնացած միակ հայկական գիւղին՝ Մուսա Լեւան Վազըֆի (Սամանտաղ) կեանքին, Սանճագի պարպումէն ետք մինչեւ այսօր: Գրաւման յաջորդող տարիներուն թուրքիա քաղաքացիութիւն շնորհած է տեղւոյն բնակիչներուն, անոնց մականունները թրքացնելով: Հայկական վարժարանը փակուած, եւ անոր տեղ պետական դպրոց մը բացուած է, իսկ գիւղի տիրոջներու մեծ մասը բռնազրաւուած վազըֆներու վարչութեան կողմէ: Այս պատճառով բնակիչներէն շատերը աշխատանք որոնելու համար մեկնած են մօտակալ քաղաքներ, Պոլիս, Եւրոպա կամ Ամերիկա: Վազըֆի Սուրբ Աստուածածին եկեղեցին շարունակած է գործել սեփական քահանայով մինչեւ 2002, որմէ ետք գիւղին ներկայ 150 բնակիչները (ամրան՝ 300), պէտք է սպասեն այցելու կղերականի մը: Վերջերս Պոլսոյ մէջ կազմուած է Վազըֆի հայրենակցական միութիւն մը, որ կը փորձէ հայրենական գիւղի արինահոսութիւնը դադարեցնել տեղւոյն տնտեսութիւնը քաջալերող ծրագիրներու սատարելով: Այսպէս, վերջին տարիներուն կարգ մը լքեալ քարաշէն տուներ վերանորոգուած են, վերածուելով զբօսաշրջային փոքր հիւրանոցներու, իսկ միւս կողմէ Վազըֆ ձեռնարկած է այսպէս կոչուած օրկանական պտուղներու մշակումին, զանոնք բարձր գիներով արտածելու համար Եւրոմիութիւն:

Գիտաժողովի նկարագրականը կիսատ պիտի մնար եթէ չյիշուէր Տէյվիսին (Գալիֆորնիա) Ռիչըրտ եւ Անն Էլիզապէտ Էլլարեխթ ամուլը, որ անգամ մը եւս յանձն առած էր քարտէսներու եւ լուսանկարչական ցուցահանդէս մը կազմակերպել գիտաժողովի մուտքին, ինչ որ մասնակիցներուն առիթ մը տուաւ աւելի շօշափելի տպաւորութիւն մը կրելու խօսուած վայրերու եւ դէպքերու մասին:

ԿԵՂԾ ԵՐԿԻՍՕՍՈՒԹԻՒՆ

Շարունակում է էջ 2-էն

Նախարարների մասին: Այսօրուայ կառավարութիւնը, իհարկէ, հեռու է կատարելութիւնից: Բայց եթէ յանուն ինչ-որ կեղծ «երկիսօսութեան», ենթադրենք, Վազըֆի Մանուկեանը նշանակուելի գիւղնախարար, իսկ Արտաշէս Գեղամեանը՝ սպորտի նախարար, արդեօք դրանից գիւղատնտեսութիւնն ու սպորտը ծաղկելու են: Կամ՝ հասարակական կրթօրն են հան-

դարտուելու: Իրական երկիսօսութիւնը, կարծում եմ, պաշտօններով գայթակղելը չէ: Ընդդիմութիւնը պէտք է ընդդիմութիւն մնայ, այսինքն՝ մաս չկազմի կառավարութեան եւ շարունակի քննադատել իշխանութեանը: Երկիսօսութիւնը քաղաքական խաղի կանոնների մասին պայմանաւորուածութիւն է: Նման երկիսօսութիւն Հայաստանում այժմ չկայ:

ԱՐԱՄ ԱՔՐԱՀԱՄԵԱՆ
«ԱՌԱԻՕՏ»

ՓՐԿԱՐԱՐ ԸԱՅՐ

Շարունակում էք 16-էն

նայելը քո շրջապատին, տե՛ս, ինչ-պէս են ապրում, ինչ սիրուն կեանք ունեն, մարդը իր համար մեքենայ ունի, կնիկը՝ ջոկ, երեխաները՝ ով իր համար: Տուն չի որ ունեն, այլ՝ դասը (պալատ) է անթիք պարանջներով: Տօն օր որ գալ, տունը չեն մնում, ամենամոգեռն հօթելում են դիմաւորում նոր տարին, իսկ ես տունը պիտի մնամ քո քաւթառ(անարգալից, ծերունի) ծնողներին ծառայե՞մ:

-Լուի՛ր անխելք, հիմա ծնողներս դարձան քաւթառ, քանի անգամ եմ քեզ ասել, իրաւունք չունես նրանց անպատուել: Նրանք մէկ կեանք քրտինքով ու գրկանքով եւ պատուով ապրել են, չարչարանքով գաւակներ են մեծացրել, փառքով ծերութեան արժանացել, ինչ անենք, որ նրանք մեծ դժբախտութեան հանդիպել եւ այս վիճակին են մատնուել, բոլորս անխտիր ծերանալու ենք, այժմ նրանք մեր հոգատարութեան կարիքն ունեն եւ մեր որդիական սրբազան պարտականութիւնն է՝ նրանց խնամք տանել: Նրանք մեր տան բարաքաթն (լիութիւն, օրհնութիւն) են, մեր տան սիւներն են, նրանց գոյութիւնը մեզ համար ապահովութիւն եւ մեր երեխաների համար հայապահպանում է, քանի նրանք կան, պիտի վայելեն մեր սէրն ու գուրգուրանքը, մեր Աւետարանը պատուիրում է՝ յարգիր եւ պատուիր ծնողներդ, որ գործերդ յաջող դառնան եւ հեռու մնաս փորձանքներից: Այ կնի՛կ, մենք էլ ծերանալու ենք եւ պէտք պիտի ունենանք մեր գաւակների ուշադրութեան, ինչ որ քո ծնողներդ անեն, նոյնն էլ ես կը ստանաս գաւակներիցդ: Դէ՛տ, հերիք է կնիկ, խելքի ե՛կ, ճիշտը մտածիր՛, չար նախանձով քո լաւ օրերդ լեղի մի՛ դարձրու, ամէն ազիզ օրին մեր ուրախութիւնը մի՛ խանգարի: Հենց տօն է գալիս, խոնովում ես, թթուում ես, չեմ իմանում էս ինչ դաստիարակութիւն ես ստացել, տրամաբանութիւն ասած բառը քո մօտ գոյութիւն չունի:

-էս սուրբի՛ն տես, ինչ ծնողասէր է դարձել, ինչ ծնող, նրանք իմ մօտ արժէք չունեն, ես նրանց չեմ պահի, ես նրանց կը հեռացնեմ, պատիւդ կը տանեմ խալիսի (ժողովուրդ, հասարակութիւն) մօտ, եթէ մի մեծ գումարով չբաւարարես ինձ:

-Տօ՛, անպիտան, ես ուրիշի գործաւոր եմ, օրական 10-12 ժամ աշխատում եմ, հազիւ եմ մեր տան ապրուստը եւ քո շաբաթական քանի շուրջերի ծախսերը հոգում: Ինչդ է պակաս, անուշ եղի՛ր, արեւի պէս ջերմացրո՛ւ մեր կեանքը, վստահ իմացի՛ր, լաւ կը լինի, բարի նպատակները մեր առջեւ բարի ճամբաներ կը բացեն, մի քիչ առաւել աշխատանքով եւ խնայողութեամբ էլ աւելի փայլ կը տանք մեր կեանքին: Ժպտաց կեանքին, որպէսզի կեանքն էլ քեզ ժպտայ: Երջանկութիւնը հարստութեան մէջ չէ, այլ՝ սիրոյ, խաղաղ եւ չափաւոր կեանքի մէջ:

-Ձէնդ կտրի՛ր, գիրու աւետարան մի կարդա վրաս, էս քարոզներից ականջներս լիքն են, քո ասածներից ոչինչ չեմ հասկանում, հայդէ՛, գնա՛, այն ինչ որ քեզ ասացի, շուտ արա՛, տնից դուրս գնա՛, մինչեւ իմ ասածը չկատարես, տուն չվերադառնաս, կը խայտառակեմ քեզ, պատիւդ կը տանեմ,

մինչեւ չբերես իմ ցանկացած դրամը:

-Ռիմա՛, ինչ ես դուրս տալիս գլխիցդ, էս մութ գիշերին որտեղի՞ց բերեմ այդ փողը, գնամ՝ գողութիւն անե՞մ.

-Հա՛, գնա՛ եւ գողութիւն արա՛, դուրս գնա՛, չեմ ուզում երեսդ տեսնել:

Արտեմը սուս ու փուս թողեց տունը, որպէսզի վէճը անախորժ տեղեր չհասնի, տնեցիները քնաթաթախ չլինեն, ծնողները իրենց վիճաբանութիւնից չվշտանան: Արդէն կէս գիշերուան մօտ էր, երեխաները վաղուց մուշ-մուշ քուն էին մտել, սակայն Յովհաննէսը եւ Սառան անմռուչ տեղաշորի մէջ աղօթում էին՝ որքան շուտ վէճը երկուստեք համոզմամբ եւ խաղաղութեամբ վերջ գտնի: Սա առաջին անգամը չէր, որ նրանք գոյգերի կուտարիսօսքին ունկնդիր էին լինում, անգամներ տեղի էր ունեցել, բայց լուիկ տարել էին իրենց սիրտը ծակծկող միջոցակերի վիրաւորական խօսքերը առանց միջամուխ լինելով: Այս անգամ էլ նրանք լսել էին ասուկոսը որեւէ հակազդեցութիւն ցոյց չտալով, թողնելով նրանք լուծեն իրենց խնդիրը, միայն թէ Արտեմի տնից հեռանալը չիմացան:

Ռիմայի խիստ կոպիտ արտաբերած խօսքերը դրժում էր իր հաւատարմութեան խոստումը Ս. Պատկի ժամանակ: Չէ որ նորապսակները եկեղեցում քահանայի եւ երկու կողմերի հարազատների ներկայութեամբ խոստանում եւ երդւում են իրար տէր եւ հնազանդ լինեն ու կարեկից: Իրանում անխտիր մեր երիտասարդները ամուսնանում են ազգային առաջնորդարանի միջոցաւ, Ս. Պատկի քարոզողութիւնն էլ կատարում է քահանայի օրհնութեամբ եկեղեցում՝ հոգեպարար շարականների երգեցողութեամբ եւ Աւետարանի ընթերցանութեամբ:

Արտեմը տխուր ու տրտում տնից հեռացաւ հոգեպէս ընկճուած եւ այլալուծած: Ո՛ւր գնար, չգիտէր, աննպատակ ճամբայ ընկաւ թեհրանի Հէշմաթիէ քաղաքամասի ծուռն ու մուռը փողոցներից: Անվերարկու մըսում էր, ողնու պէս կուչ էր եկել, մութ էին փողոցները, միջնադարեան խաւարակուռ անցքեր, առաջ էր գնում յամրաքայլ, մտածմունքի խուրձը նրան ամփոփել էր ինքն իր մէջ, կնոջ վիրաւորական խօսքերը ջաղացի քարի պէս ճնշում էին իրեն: Անիծում էր իր բախտը եւ յաճախ բռնուցքով հարուճում էր գլխին բառեր մըմնջալով.

-էս որտեղից ճարուեց էս կնիկը, քանի նշանուած էինք, մեղրի պէս քաղցր էր, պատուով էր, հոգատար էր, բայց արի ու տես, դարձել է օձի թոյն: Տէ՛ր Աստուած մի բան արա՛, ուր գնամ էս գիշերուայ ցրտին:

Ռիմայի այն խօսքը, թէ՛ - գնա՛, գողութիւն արա՛, բառերը մեխուել էին գլխի մէջ եւ տանջում էին, արդեօ՞ք նա լուրջ ասաց, թէ ջղայնութեան հետեւանք էր, մտածմունքի մէջ ընկնելով անընդհատ կրկնում էր ու քայլում: Չարի ու բարու կռիւ էր բռնկուել նրա մէջ, ո՞նց համաձայնուէր այդ չար մտքի հետ, քրիստոնեայի առաքինութեամբ ապրած կեանքը ո՞նց կարելի էր արատաւորել:

(Շարունակելի 2)

ՍԱՐԳԻ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ Ի ՊԱՏՈՒԻ

Շարունակում էք 13-էն

Խոստումը», «Երջանկութեան Արցունքները», «Սասունի Զաւակները», եւ մանաւանդ վերջինը, «Ալիսիա» ֆիլմը, որուն պատրաստութեան մէջ կարեւոր դեր ունեցած եմ նաեւ ես: «Ալիսիա» ֆիլմի ընթացքին, եւ անկէ առաջ եւ անկէ վերջ, իբրեւ թելեվիզիոնի յայտագրերու պատրաստող, երկար տարիներու մեր բարեկամութիւն-ծանօթութեան ընթացքին, աւելի ունեցած եմ ճանչնալու գինք, նախ իբրեւ մարդ, եւ ապա իբրեւ յորինող, ստեղծագործող բեմադրիչ եւ ուշադիր յայտագրերու վարիչ եւ իր մէջ գնահատած նուիրեալ արուեստագետը, եւ իր ժողովուրդին ծառայելու պատրաստ մաքուր հայր:

Նոյն այդ հարցազրոյցի ընթացքին, 27 տարիներ առաջ, իրեն կը հարցնէի.

«Հայութեան ակնկալութիւններ ունի՞ արդեօք»: Կը ժպտի հարցումին եւ կը շարունակէ խօսիլ իր երազներու մասին, առանց նկատի առնելու իր առջեւ ցցուած

խոչընդոտներն ու դժուարութիւնները: Տարիներու ընթացքին, Սարգին նաեւ հանդիպեցաւ մարդոց եւ շրջանակներու որոնք ուզեցին արգելք հանդիսանալ իր ստեղծագործ աշխատանքին, նոյնիսկ անարդարօրէն գինք գրկելու իր քրտինքի վարձատրութեան:

Ինք մնաց անյողողող, մարտնչող, եւ հաստատական իր համոզումներու մէջ, առանց որեւէ ակնկալութիւն ունենալու որեւէ մէկէն, բացի իր խղճի պարտադրանքներէն եւ իր ժողովուրդի հանդէպ ունեցած նուիրումէն:

Ինչպէ՞ս համոզած են գինք, յարգանքի այս երեկոյի նախաձեռնողները, տեղեակ չեմ, սակայն կը խորհիմ թէ Սարգի Մուրատեան արժանի է միայն ու միայն շնորհակալութեան եւ գնահատանքի: Իրեն կը մաղթեմ քաջաւորջութիւն, յարատեւութիւն եւ յաջողութիւն եւ վստահեցնելով իրեն որ անձնագործ աշխատանքը ի վերջոյ կը գնահատուի:

Պատիւս արժանաւորաց:

«ԷԼԱՅՃԱՅ»Ի ՅԱՂԹԱՆԱԿ

Շարունակում էք 13-էն

այլազան հոգեխուով բաժինները, վճիտ, տիրապետող արտայայտիչ ձայնով եւ մարգարտանման յստակ առողանութեամբ: Տեքստի ներքին իմաստը արտայայտեց ջերմ, հանդարտ, երբեմն յանդուգն անգիջող ապօրինութիւններուն (մեր ընդդիմադիրներուն). հիանալի տպաւորեց իր Աստուծոյ ուղղուած աղերսը (Թ. 26) «Ա՛լ կը բաւէ, ով Տէր, ա՛լ կեանքս առ... ա՛լ չեմ ուզեր ապրիլ»: Թաւջութակահար Վահէ Հայրիկեանի թախծալից երկիւստութիւնը հոյակապ էր, զգայուն, սրտամօտ հնչեց:

Թէնոր Բաֆֆի Գերպպեանի «Աբդիու»-ն համոզիչ էր, վճիտ, գեղեցիկ ձայնով արժեւորեց դերերը: Երգեց ինքնավստահ եւ երաժշտական:

Դեռափթիթ Տինա Տէօքմէճեանի այնքան ճիշտ յարմարած էր ստանձնուած մասը, որքան սահուն, վճիտ, եւ սրտամօտ էին իր գողտրիկ տողերը: Հնչեց գանգականման բիւրեղ հրեշտակային: Առաջին անգամն է գինք կը լսէինք: Խոստմնալից պատանուհի է:

Ալենուշ Եղնազար (Սօբ) եւ

Կարինէ Աւագեան (Մեցցօ) գերազանցեցին ինքզինքնին այդ գիշեր: Երկու երգչուհիներն ալ երաժշտական են, ունին ախորժալուր, թաւալիս, շոյող ձայն, կատարեալ շնչառութիւն եւ բեմական հաղորդականութիւն: Կ՛երգեն անկաշկանդ, մաքուր ելեւէջներով, զգայուն:

Զուխակահար՝ Յակոբ Մեքինեանի առաջնորդութեամբ նուագախումբը զօրաւոր լենարան էր երգչախումբին, եւ մեներգողներուն: Նուագեցին հարազատ ոճին, միաձոյլ եւ ճաշակաւոր:

Գնահատելի էր յայտագրի բացատրողական բովանդակութիւնը (միայն անգլերէն) Գարէն Զթճեանի կենսագրական վերլուծումը, նաեւ համերգէն առաջ՝ դասախօսութիւնը: Հսկայ պատասխան վրայ խօսքերու վերարտադրութիւնը հայերէն եւ անգլերէն պատրաստուած Վահէ Պարսումեանի կողմէ, դասախարակչական եւ հաճելի էին: Երանի բոլոր համերգ կազմակերպողներն ալ նոյնը ընեն: Շնորհակալութիւն:

Թող Արարիչ Աստուած մե՛ր ալ հոգիները լուսաւորէ, եւ փարատէ աշխարհիս խաւարը, զօրացնելով մեր հաւատքը:

ԱՊԱՔԻՆՄԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔ

«Մասիս» Շաբաթաթերթի խմբագրական կազմը շուտափոյթ ապաքինում կը մաղթէ թերթիս աշխատակիցներէն եւ ծանօթ երաժշտագէտ-մտաւորական՝ Հենրիկ ԱնԱՍԵԱՆԻՆ, որ վերջերս վիրաբուժական գործողութեան ենթարկուած է:

Այժմ ան կը բոլորէ ապաքինման շրջան մը իր բնակարանին մէջ:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՌՈՒԹԻՒՆ

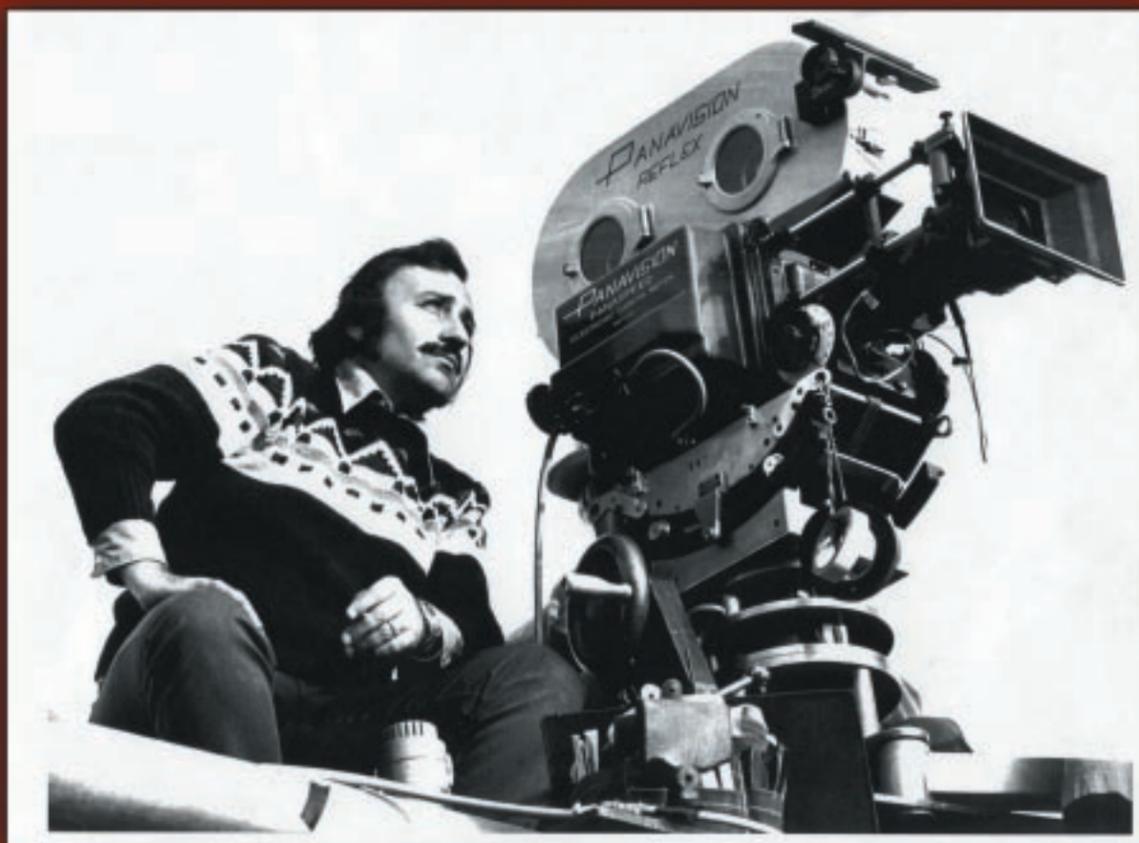
ՅԱԿՈՒ ՍԱՐԳԻՍ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆԻ մահուան տիւրը աւիթով, փոխան ծաղկեպակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղան «Մասիս» շաբաթաթերթին:

- Տիանա Քէպպապճեան \$50
- Վարդուհի Եղլըճեան \$50

ԳՐԱԻՌԱԾ ԹՈՒՎԱԿԱՆՆԵՐ

Ապրիլ 5	Spanish Night
Ապրիլ 26	Las Vegas Trip
Մայիս 11	Մայրերու Օրուայ նախաճաշ
Յունիս 14	Հայրերու Օր
Օգոստոս 10	Հանգստեակալից ճաշկերոյթ
	«Մասիս» շաբաթաթերթի
	Հ.Ս.Ս.ի Տարեկան Պարահանդես
	Նոր Տարուայ նախաճաշ

International Academy of Los Angeles
Presents
 An Evening Honoring Composer, Director &
 Pioneer of Armenian Television
SARKY MOURADIAN

Manuel
Kevin George
Chuko
Andre Danik
Narine Shahbazian
Salpi Mayelian
Hovik Krikorian
Harut Hakopian
Jenny Armen

Flora Martirosian
Adiss Harmandyan
Vatche
Hovik Grigorian
Levon Sevan
Maxim
Raffi Khardalian
Razmik Mansourian
Armen Aloyan

Hosts: Anahit Martirossian, Aramays Gharibyan, Nouné Serobian

Thursday, April 10, 2008, 7:30 p.m.

ALEX THEATER

216 North Brand Blvd., Glendale, California 91203

FOR TICKETS CALL: **(818) 913-2299**
(818) 265-0506

FOR INFORMATION CALL: (818) 243-5722